

Tablelul de sinteză a propunerilor la Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor

Pct.	Text conform proiectului	Redacția propusă de titularul de licență care a prezentat avizul	Pozitia ANRE
SA „Moldovagaz”			
pct. 1	Regulamentul privind principiile de planificare, efectuare și aprobare în scopuri tarifare a investițiilor în sectorul energetic (în continuare Regulament), are drept scop stabilirea categoriilor și a criteriilor de evaluare a investițiilor, a procedurilor de planificare, de prezentare și aprobare a planului anual de investiții, de modificare a acestuia, cerințe față de raportul privind realizarea planului anual de investiții și modul de acceptare în scopuri tarifare a investițiilor efectiv realizate, care se iau în considerare la determinarea tarifelor reglementate în sectorul energetic.	Se propune de indicat baza normativ legală, deoarece potrivit art. 13 alin. (2) din Legea nr. 317 din 18.07.2003 „Privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale”, ordinele cu caracter normativ, regulamentele, instrucțiunile, regulile și alte acte normative se emit numai pe baza și întru executarea legilor, precum și a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului.	Se acceptă parțial. Baza normativă urmează a fi indicată în <i>clauza de emitere</i> a Hotărârii de aprobare a Regulamentului. Conform art. 52 din Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, prin clauza de emitere se stabilește <i>temeiul legal</i> de emitere a actului normativ.
pct. 3	Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență, ținând cont de obligațiile acestuia de a desfășura activitatea reglementată, la costuri minime și eficiență maximă, în baza planului de dezvoltare, <u>aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție)</u> și în conformitate cu cerințele stabilite în licențe.	Se propune: sintagma „aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție)” de exclus.	Se acceptă , în următoarea redacție: „Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență, ținând cont de obligațiile acestuia de a desfășura activitatea reglementată, la costuri minime și eficiență maxima.”
pct. 4 (8)	Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență cu includerea în plan numai a investițiilor prudente și obligatorii, stabilite prin actele normative. Planul anual de investiții constă din proiecte de investiții.	Se propune: după sintagma „și” de adăugat sintagma „/sau”.	Se acceptă.
pct. 6 (12)	Investiția planificată se consideră necesară, dacă titularul de licență demonstrează, că această investiție va duce la asigurarea funcționării fiabile și în condiții de securitate	Se propune: sintagma „iar fără realizarea investiției planificate titularul de licență nu va fi capabil să îndeplinească obligațiile sale, conform exigențelor actelor	Se acceptă. La noțiuni, proiectul va fi completat cu termenii:” investiție necesară”, „investiție obligatorie”, „investiție eficientă”

	<p>a sistemului de gaze naturale, electroenergetic, termoelectric și/sau la asigurarea calității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice, gazelor naturale consumatorilor, <i>iar fără realizarea investiției planificate titularul de licență nu va fi capabil să îndeplinească obligațiile sale, conform exigențelor actelor normative.</i></p>	<p><i>normative</i>” de exclus.</p> <p>Pentru că, proiectul investițional odată determinat ca fiind necesar – merit să asigure fiabilitatea, siguranța și securitatea funcționării sistemului de gaze nu necesită o condiționare a implementării lui.</p>	
pct. 10 (11)	<p>În sensul prezentului Regulament, noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele:</p> <p><i>durata de utilizare</i> – perioadă de timp, în ani, de utilizare, a imobilizării corporale și necorporale, <u><i>în decursul căreia se obține avantaje economice</i></u>;</p> <p><i>investiție</i> – alocare a unei sume de bani sau a mijloacelor materiale pentru crearea, achiziționarea de noi imobilizări corporale și/sau necorporale cu durata de utilizare mai mare de un an sau pentru extinderea, reconstrucția, renovarea, modernizarea, reparația capitală și re tehnologizarea imobilizărilor corporale existente;</p> <p><i>investiții obligatorii</i> – investiții care se realizează de către titularul de licență în scopul respectării prevederilor actelor normative;</p> <p><i>proiect de investiții</i> – investiție planificată, evaluată și inclusă de titularul de licență în planul anual de investiții.</p> <p><i>obiect de investiții</i> – investiție realizată în conformitate cu planul anual de investiții, aprobat de Agenție, sau realizate pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor, recepționate în exploatare în modul stabilit și incluse în Raportul privind realizarea planului anual de investiții.</p>	<p>Se propune la definirea duratei de utilizare: sintagma „<i>în decursul căreia se obține avantaje economice</i>” de exclus.</p>	<p>Nu se acceptă, deoarece această definiție corespunde celei din Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. Nr. 338 din 21.03.2003, (Monitorul Oficial, 2003, Nr. 062, art. Nr: 379).</p>
pct. 13	Planul anual de investiții pentru anul	Se propune de a elabora metodologia de	Se acceptă parțial cu modificarea pct. 14

<p>(14)</p>	<p>următor, în care se includ toate proiectele de investiții pe care titularul de licență planifică să le realizeze în anul calendaristic următor, însoțit de o notă informativă privind obiectivele acestuia, sursa de finanțare <u>și în mod obligatoriu calculele impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale, se prezintă anual Agenției.</u> Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul electroenergetic prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termenul prevăzut de Legea cu privire la energia electrică. <u>Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul de gaze naturale prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termenul prevăzut de Legea cu privire la gazele naturale.</u> Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul termoelectric, inclusiv producătorul de energie electrică și termică în centralele electrice de termoficare și centralele electrice de cogenerare de înaltă eficiență, prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termen de până la 30 noiembrie.</p> <p>În cazul în care se planifică efectuarea lucrărilor la un proiect de investiții, pe parcursul a 2 sau mai mulți ani, titularul de licență menționează acest fapt în planul anual de investiții, indicând perioada de realizare și costul acestuia, inclusiv partea cheltuielilor prevăzute în proiectele de investiții multianuale, care revine pentru anul calendaristic următor.</p>	<p>calcul a impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gaze naturale.</p> <p>În Legea actuală cu privire la gazele naturale termenul prezentării a planului anual de investiții nu este stipulat, totodată de specificat numărul și data - Legii cu privire la gazele naturale.</p>	<p>după cum urmează: „ Impactul planului anual de investiții se calculează ca suma totală a amortizării și a rentabilității raportată la volumele estimate. La calculul rentabilității se va utiliza rata de rentabilitate aplicată în tariful în vigoare.”</p> <p>Titularul de licență trebuie să fie cointeresat să facă acest calcul, și să demonstreze care este impactul asupra tarifelor reglementate.</p> <p>Operatorii sistemului de transport și operatorii sistemului de distribuție prezintă planurile anuale de investiții în conformitate cu termenul prevăzut în Lege.</p>
-------------	---	---	---

<p>pct. 16 lit. 1) (19)</p>	<p>Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca eficient, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare:</p> <p>a) categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectului de investiții.</p> <p>b) amplasarea proiectului de investiții, raionul, localitatea;</p> <p>c) cantitatea;</p> <p>d) valoarea estimată a proiectului de investiție, mii lei, fără TVA;</p> <p>e) perioada de realizare;</p> <p>f) scopul și rezultatele ce vor fi obținute în urma realizării proiectului de investiții;</p> <p>g) sursa de finanțare;</p> <p>h) investiții efectuate până la situația din 31 decembrie al anului (n-1): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;</p> <p>i) investiții planificate pentru anul (n): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;</p> <p>j) durata de utilizare a obiectului de investiții, ani;</p> <p>k) amortizarea anuală estimată ce rezultă în urma realizării proiectului de investiții, mii lei;</p> <p>l) <i>cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții, mii lei;</i></p> <p>m) <i>rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif, estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate, luată în calcul la determinarea tarifului reglementat, mii lei;</i></p> <p>n) <i>valoarea efectelor economice medii anuale, estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții, mii lei.</i></p>	<p>Se propune de specificat cheltuielile care urmează a fi incluse în calculul cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții și elaborarea unei formule de calcul.</p>	<p>Se acceptă parțial. se propune în următoarea redacție: Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca <i>eficient</i>, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență prezintă următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare:</p> <p>a) categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectului de investiții.</p> <p>b) amplasarea proiectului de investiții (raionul, localitatea);</p> <p>c) cantitatea;</p> <p>d) valoarea estimată a proiectului de investiție, mii lei(fără TVA);</p> <p>e) perioada de realizare, ani, luni;</p> <p>f) criteriul de evaluare (conform punctului 21 din Regulament) ;</p> <p>g) scopul și rezultatele ce vor fi obținute în urma realizării proiectului de investiții;</p> <p>h) sursa de finanțare;</p> <p>i) parte a proiectului de investirii nefinalizat, efectuată până la 31.12 a anului (t-1);</p> <p>j) investiții planificate pentru anul (t): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;</p> <p>k) durata de utilizare a obiectului de investiții, ani;</p> <p>l) amortizarea anuală estimată ce rezultă în urma realizării proiectului de investiții, mii lei;</p> <p>m) costurile de exploatare estimate pentru anul „t” în cazul în care proiectul de investiții nu se va implementa - Ex_t^0;</p> <p>n) costurile de exploatare estimate pentru anul „t” în cazul în care proiectul de investiții va fi implementat - Ex_t^1;</p> <p>o) suma efectelor economice anuale estimate de-a lungul duratei de utilizare a</p>
---------------------------------	---	---	---

o) La determinarea efectelor economice medii anuale estimate se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei. venitul net actualizat (în continuare VNA), obținut în rezultatul realizării proiectului de investiții, determinat la momentul recepției obiectului de investiții, mii lei. Rata de actualizare utilizată la determinarea valorii VNA este egală cu valoarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifelor reglementate. Titularul de licență prezintă datele incluse în calcul la determinarea VNA.

Venitul net actualizat (VNA) reprezintă diferența dintre suma veniturilor nete anuale actualizate, obținute pe durata de utilizare a imobilizării corporale și/sau necorporale și valoarea investiției, care se determină conform formulei:

$$VNA = \sum_{t=1}^{t_u} VN_t \times (1+i)^{-t} - I,$$

unde:

VN_t - venitul net anual ce se va obține în anul „t” al duratei de utilizare, determinat ca diferența dintre efectele economice obținute

proiectului de investiții. La determinarea efectelor economice medii anuale estimate se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor de combustibil utilizat etc., mii lei.

Eficiența investițiilor se determină prin utilizarea următoarei inegalități:

$$I < \sum_{t=1}^{t_u} EE_t \quad (1)$$

unde:

I – valoarea estimată a investiției;

EE_t – efectul economic estimat al anului „t”, care se determină conform formulei:

$$EE_t = Ex_t^0 - Ex_t^1 \quad (2)$$

unde:

Ex_t^0 – costurile de exploatare estimate pentru anul „t” în cazul în care proiectul de investiții nu se va implementa;

Ex_t^1 – costurile de exploatare estimate pentru anul „t” în cazul în care proiectul de investiții va fi implementat.

Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale costurilor de exploatare medii anuale estimate de exploatare precum și ale efectelor economice pentru proiectele de

	<p><u>anual în rezultatul realizării obiectului de investiții și cheltuielile totale suportate în anul respectiv și care urmează a fi incluse în tariful reglementat;</u></p> <p><i>I</i> – valoarea investiției determinată la data recepției;</p> <p><i>i</i> – rata de actualizare, valoarea căreia este egală cu valoarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifelor reglementate.</p> <p>p) raportul dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate/cheltuielile medii anuale estimate ce urmează a fi incluse în tarif.</p>		investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul.
pct. 16 lit. m) (19)		Se propune de a elabora o formulă de calcul, sau aplicarea formulei de calcul a rentabilității, aprobată prin Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale în vigoare.	Se acceptă parțial. Lit. m) a fost exclusă. Titularul de licența nu va prezintă informații cu privire la rentabilitatea medie anuală.
pct. 16 lit. n, o) (19)		Se propune de a specifica semnificația noțiunii (termenului) „ <i>valoarea efectelor economice medii anuale estimate</i> ”, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții. Se propune de a elabora mecanismul de calculare a noțiunii nominalizate.	Nu se acceptă. A vedea pct. 16, lit. o), unde este indicată modalitatea de calculare a efectelor economice anuale estimate.
pct. 18 (21)	<p>Proiectele de investiții incluse de titularul de licență în planul anual de investiții sunt evaluate în baza următoarelor criterii:</p> <p>1) necesitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de necesitate prevede demonstrarea de către titularul de licență a influenței proiectului de investiții asupra fiabilității și securității în funcționarea sistemului, a continuității furnizării gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice consumatorilor și îndeplinirii de către titularii de licență a obligațiilor stabilite de lege,</p>	<p>Se propune la aliniatul 1: sintagma „<i>inclusiv analiza tehnică a proiectului de investiții prin care se demonstrează că parametrii tehnici sunt suficienți și necesari întru atingerea obiectivului stabilit la necesitatea realizării proiectului de investiții</i>” de exclus.</p> <p>Pentru că, Proiectul investițional odată determinat ca fiind necesar – a cărui menire este să asigure fiabilitatea, siguranța și securitatea funcționării sistemului de gaze nu necesită o descriere (analiză tehnică)</p>	Nu se acceptă , deoarece, în cazul în care ANRE va solicita titularului de licență, argumentările care au stat la baza includerii în Planul de investiții a proiectului de investiții respectiv, ultimul trebuie să posede de această analiză, în scopul evitării situațiilor când sunt incluse în plan bunuri cu caracteristici tehnice mai mari, care nu sunt necesare și duc doar la majorarea costurilor.

	<p><u>inclusiv analiza tehnică a proiectului de investiții prin care se demonstrează că parametrii tehnici sunt suficienți și necesari întru atingerea obiectivului stabilit la necesitatea realizării proiectului de investiții:</u></p> <p>2) obligativitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de obligativitate prevede indicarea temeiului legal care obligă titularul de licență să realizeze proiectul de investiții.</p> <p>3) eficiența; evaluarea proiectului în baza criteriului de eficiență se va efectua în baza valorii VNA și a raportului dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate și cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului. Proiectul este considerat eficient în cazul în care VNA este pozitiv ($VNA > 0$), și raportul dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate și cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului este mai mare decât 1.</p>	suplimentară a proiectului dat.	
pct. 21 (24)	<p>În cazul în care titularul de licență argumentează necesitatea realizării proiectului de investiții din Categoria A sau B prin asigurarea fiabilității funcționării sistemului electroenergetic, sistemului de gaze naturale, sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și respectiv asigurarea securității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice și a gazelor naturale consumatorilor, atunci titularul de licență prezintă o evaluare a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiției respectiv la parametrii tehnici solicitați.</p>	<p>Se propune pct. 21 de exclus. Proiectul investițional odată determinat ca fiind <i>necesar</i> – a cărui menire este să asigure fiabilitatea, siguranța și securitatea funcționării sistemului de gaze nu necesită o descriere (evaluare) suplimentară a proiectului dat.</p>	<p>Nu se acceptă deoarece titularul de licență va poseda analiza respectivă în care vor fi descrise consecințele (situațiile) care pot surveni din motivul nerealizării proiectului de investiții.</p>
pct. 22	Pentru proiectele de investiții din	Se propune: sintagma „și respectiv a	Se acceptă.

(25)	<p>Categoria C titularul de licență este obligat să prezinte calculele efectelor de la reducerea consumului de combustibil <u>și respectiv a costurilor și altor caracteristici ale mijloacelor de transport</u>, mașinilor și mecanismelor, utilajelor mecanice ce se preconizează a fi procurate în raport cu utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, utilajelor mecanice existente. Mijloacele de transport, mașinile și mecanismele, utilajele mecanice ce urmează a fi procurate trebuie să satisfacă necesitățile minime și obiective ale titularului de licență pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu în termenele stabilite de lege și condițiile licenței.</p> <p>Investițiile în procurarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, utilajelor mecanice, se acceptă și se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează că sunt investiții eficiente și/sau necesare.</p>	<p><i>costurilor și altor caracteristici ale mijloacelor de transport,...” de suplinit cu sintagma „și respectiv a costurilor și îmbunătățirea altor caracteristici ale mijloacelor de transport,...”</i></p>	
pct. 23 (26)	<p>Pentru proiectele de investiții din categoria D titularul de licență argumentează necesitatea realizării proiectului de investiții prin asigurarea fiabilității funcționării sistemului electroenergetic, sistemului de gaze naturale, sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și respectiv asigurarea securității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice și a gazelor naturale consumatorilor <u>și prezintă o descriere a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiției respectiv la parametrii tehnici solicitați</u>. Echipamentele de măsurare comercială ce urmează să fie implementate se includ în planul anual de investiții numai în</p>	<p>Se propune: sintagma „și prezintă o descriere a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiției respectiv la parametrii tehnici solicitați” de exclus.</p> <p>Deoarece, proiectul investițional odată determinat ca fiind necesar – a cărui menire este să asigure fiabilitatea, siguranța și securitatea funcționării sistemului de gaze nu necesită o descriere (evaluare) suplimentară a proiectului dat.</p>	Se acceptă.

	<p>cazul în care se demonstrează că proiectele de investiții privind înlocuirea sau creșterea performanțelor echipamentelor de măsurare sunt investiții obligatorii stabilite prin lege. În celelalte cazuri titularul de licență urmează să demonstreze eficiența economică a realizării proiectelor de investiții în echipamente de măsurare comerciale.</p>		
pct. 24 (27)	<p>Proiectele de investiții din Categoria E se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că aceste <u>proiecte de investiții sunt necesare</u> și/sau eficiente. <u>În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt investiții eficiente.</u> În cazul în care sunt închiriate spații, utilizate de către titularul de licență, se vor compara cu costurile de închiriere a spațiului respectiv și dacă suma dintre valoarea deprecierii anuale estimate a investiției, și valoarea rentabilității anuale estimate și costurile de exploatare anuale estimate ale noii clădiri administrative este mai mică decât cheltuielile anuale pentru chirie, atunci proiectul de investiții se acceptă. În caz contrar construcția clădirii administrative nu se acceptă.</p>	<p>Se propune: după sintagma „<i>proiecte de investiții sunt necesare</i>” de adăugat sintagma „<i>obligatorii</i>”, iar sintagma „<i>În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt investiții eficiente.</i>” de exclus.</p>	<p>Se accepta parțial. Se adăugă sintagma „<i>obligatorii</i>”.</p> <p>Nu se acceptă. În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt, și eficiente, din motivul costurilor esențiale ale acestora.</p>
pct. 26 (29)	<p>Proiectele de investiții din Categoria G, care sunt obligatorii în conformitate cu <u>legea</u> se includ în planul anual de investiții, însă titularul de licență urmează să demonstreze că investițiile în astfel de <u>proiecte de investiții sunt minime</u>. Proiectele de investiții în imobilizări necorporale, care nu sunt obligatorii conform legii, pot fi incluse în planul anual de investiții, numai în cazul în care se demonstrează că astfel de proiecte de investiții sunt <u>investiții eficiente</u>.</p>	<p>Se propune: sintagma „<i>legea</i>” de înlocuit cu „<i>legislația normativ tehnică existentă</i>”, iar Nu sunt clare criteriile minime a investițiilor din categoria dată.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea nu duce la îmbunătățire. Legislația normativ-tehnică se include în noțiunea care se propune de înlocuit.</p> <p>Se acceptă parțial. Pentru a exclude careva neclarități se propune ca din prima propoziție de exclus cuvintele: „<i>însă titularul de licență urmează să demonstreze că investițiile în astfel de proiecte de investiții sunt minime</i>”.</p> <p>Propunerea de completare la finele pct. 26 cu „<i>sau necesare</i>”, nu se acceptă, deoarece</p>

		după sintagma „ <i>investiții eficiente</i> ” de adăugat sintagma „ <i>sau necesare</i> ”.	aceste produse sunt foarte costisitoare și este necesar ca titularul de licență să demonstreze <i>eficiența</i> acestor investiții.
pct. 28 (31)	În cazul proiectelor de investiții, realizarea cărora duce la reducerea consumului tehnologic și/sau al pierderilor de energie electrică, de energie termică, de gaze naturale al centralelor electrice de termoficare, al centralelor termice, în rețelele electrice, în rețelele termice, în rețelele de gaze naturale, includerea acestor proiecte de investiții în planul anual de investiții se va efectua, în cazul în care se demonstrează că investițiile respective sunt <i>investiții eficiente</i> .	Se propune: după sintagma „ <i>investiții eficiente</i> ” de adăugat sintagma „ <i>sau necesare</i> ”.	Nu se acceptă. Pentru aceste proiecte de investiții, titularii de licențe urmează să demonstreze în primul rând eficiența acestora.
pct. 32 (35)	Planul anual de investiții se aprobă, pe categoriile de investiții conform punctului 11, prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției, care se publică pe pagina electronică a Agenției. Copia Hotărârii respective, în care se include valoarea totală a investițiilor aprobate, iar în anexă valoarea investițiilor pe categorii de investiții, se expediază <i>titularului de licență</i> .	Se propune: după sintagma „ <i>titularului de licență</i> ” de adăugat sintagma „ <i>în termen de 3 zile lucrătoare după aprobare de către Consiliul de administrație al Agenției</i> ”.	Se acceptă parțial. Ultima propoziție din pct. 32 se expune în următoarea redacție „ <i>Copia Hotărârii respective, în care se include valoarea totală a investițiilor aprobate, iar în anexă valoarea investițiilor pe categorii de investiții, se expediază titularului de licență, în termen de 10 zile lucrătoare după aprobare de către Consiliul de administrație al Agenției</i> ”.
pct. 40 (42)	Titularul de licență prezintă anual Agenției, în termen de până la 31 martie, Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, în care se reflectă numai proiectele de investiții prevăzute în planul de investiții aprobat și obiectele de investiții realizate efectiv și date în exploatare din planul anual de investiții, aprobat de Agenție. Raportul este însoțit de o notă informativă privind realizarea planului anual de investiții, inclusiv obiectivele realizate și <i>în mod obligatoriu calculele impactului investițiilor realizate asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale</i> .	Se propune: sintagma „ <i>și în mod obligatoriu calculele impactului investițiilor realizate asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale</i> ” de exclus sau de elaborat metodologia de calcul a impactului investițiilor asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gaze naturale.	Nu se acceptă , deoarece acest calcul este estimativ. Titularul de licență trebuie să fie cointerestat să facă acest calcul, și să demonstreze care este impactul asupra tarifelor reglementate.

<p>pct. 41 (44)</p>	<p>Pentru fiecare obiect de investiții, inclus în Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, titularul de licență prezintă următoarele informații și date:</p> <p>a) categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectelor de investiții.</p> <p>b) amplasarea proiectului de investiții, raionul, localitatea;</p> <p>c) investiții efectuate până la 31 decembrie a anului (n-1): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;</p> <p>d) scopul și rezultatele proiectului de investiții: inclus în plan și realizat.</p> <p>e) investiții efectuate în anul (n) în proiectul de investiții: cantitatea - inclusă în plan și realizată; valoarea proiectului de investiții - inclusă în plan și realizată, mii lei, fără TVA;</p> <p>f) obiectul de investiții (puse în funcțiune): cantitatea - inclusă în plan și realizată; valoarea proiectului de investiții - inclusă în plan și realizată, mii lei, fără TVA; durata de utilizare, ani; numărul documentului, data, luna, anul recepției, numărul de inventar (în detalii);</p> <p>g) amortizarea, în mii lei: anuală, inclusă în plan și realizată; calculată din momentul recepției, realizată;</p> <p>h) <u>cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții: incluse în plan și realizate, mii lei;</u></p> <p>i) <u>rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat: inclusă în plan și realizată, mii lei;</u></p> <p>j) <u>valoarea efectelor economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul</u></p>	<p>Se propune aliniatul h), i), j) să fie completate de către titularul de licență doar pentru obiectele de investiții din criteriul de eficiență, și pentru:</p> <p>alin. h) vezi propunerea pct. 16 lit. l);</p> <p>alin. i) vezi propunerea pct. 16 lit. m);</p> <p>alin. j) vezi propunerea pct. 16 lit. n, o).</p> <p>Iar propoziția „Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere, ale efectelor economice și ale venitului net actualizat pentru proiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul.” de exclus.</p>	<p>Se acceptă parțial. Pct. 44 a fost modificat parțial.</p> <p>Se acceptă parțial. Pct. 44 se modifică după cum urmează: „Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere precum și ale efectelor economice pentru obiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul”.</p>
-------------------------	--	---	---

	<p><u>realizării proiectului de investiții: inclusă în plan și realizată, în mii lei.</u></p> <p><u>Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere, ale efectelor economice și ale venitului net actualizat pentru proiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul.</u></p>		
pct. 43 (45)	<p>Agenția examinează Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent și aprobă Hotărârea privind acceptarea în scopuri tarifare a investițiilor efectiv realizate în <u>anul precedent</u>. Agenția este în drept să verifice pe teren existența obiectelor de investiții, incluse de titularul de licență în Raportul privind realizarea planului anual de investiții.</p>	<p>Se propune după sintagma „<i>anul precedent</i>” de adăugat sintagma „<i>în termen de 30 zile calendaristice de la data prezentării Raportului de către titularul de licență</i>”.</p>	<p>Nu se acceptă. Termenul nu este suficient.</p>
pct. 50 (54)	<p>În cazul în care la justificarea planurilor anuale de investiții, titularii de licențe indică, că în urma realizării proiectelor de investiții se reduc cheltuielile de întreținere și exploatare, cheltuielile cu personalul, cheltuielile materiale, cheltuielile de distribuție și administrative, atunci la stabilirea costurilor de bază pentru următoarea perioadă de reglementare acestea vor fi diminuate cu valoarea reducerii de cheltuieli indicată la argumentarea proiectului de investiții.</p>	<p>Se propune pct. 50 de exclus.</p>	<p>Se acceptă parțial, pct. 54 va avea următorul conținut: „În cazul în care la justificarea planurilor anuale de investiții, titularii de licențe indică că în urma realizării proiectelor de investiții se reduc cheltuielile de întreținere și exploatare, cheltuielile cu personalul, cheltuielile materiale, cheltuielile de distribuție și administrative, atunci la stabilirea costurilor de bază pentru următoarea perioadă de reglementare acestea vor fi diminuate cu valoarea reducerii de cheltuieli indicată la argumentarea proiectului de investiții.”</p>
pct. 51 (55)	<p>La elaborarea planurilor anuale de investiții titularii de licență sunt obligați să prevadă că cel puțin 75 % din valoarea totală a proiectelor de investiții trebuie să fie destinată realizării proiectelor de investiții din categoriile A și B.</p>	<p>Se propune pct. 51 de exclus.</p>	<p>Nu se acceptă. Este încurajată investiția în dezvoltarea rețelelor de transport și distribuție noi cât și în cele existente.</p>
RED “NordVest” SA			
pct. 4 (8)	<p>Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență cu includerea în plan</p>	<p>Nu este aplicabil pentru toate cazurile. Nu se realizează proiecte investiționale de exemplu</p>	<p>Nu se acceptă. În conformitate cu categoriile și criteriile indicate în regulament, investițiile</p>

	numai a investițiilor prudente și obligatorii, stabilite prin actele normative. Planul anual de investiții constă din proiecte de investiții.	pentru reparațiile capitale a rețelelor tehnice edilitare.	incluse în plan urmează a fi evaluate conform criteriilor eficiență, necesitate, obligativitate.
pct. 6 (11)	Investiția planificată se consideră necesară, dacă titularul de licență demonstrează, că această investiție va duce la asigurarea funcționării fiabile și în condiții de securitate a sistemului de gaze naturale, electroenergetic, termoelectric și/sau la asigurarea calității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice, gazelor naturale consumatorilor, iar fără realizarea investiției planificate titularul de licență nu va fi capabil să îndeplinească obligațiile sale, conform exigențelor actelor normative	Formularea prezentului articol din start elimină mai multe domenii de investiții axându-se doar pe obligațiunile de bază ale titularilor de licență. Astfel, rămân neexamine potențialele investiții în domenii auxiliare, cum ar fi sistemele de automatizări și computerizări, dezvoltarea softurilor, dezvoltarea sistemului de management, care nu neapărat aduc <i>beneficii economice evidente</i> , dar contribuie esențial la dezvoltarea întreprinderilor pe termen lung prin plus-valoarea care o aduc.	Nu se acceptă. Beneficiile economice urmează a fi argumentate de către titularii de licență.
pct. 8 (10)	Înainte de includerea în planul anual de investiții a proiectului de investiții, titularul de licență este obligat să evalueze fiecare proiect de investiții conform criteriilor stabilite în punctul 18 din prezentul Regulament.	Prin acest articol titularul de licență practic este obligat să realizeze un studiu de fezabilitate pentru fiecare obiect în parte. Precizăm că planurile de investiții cuprind zeci și chiar sute de poziții. Prin urmare, titularul de licență este obligat să realizeze studii complexe pentru fiecare obiect investițional realizând un volum de muncă enorm, fiind obligat să o realizeze atât la etapa de planificare cât și la prezentarea îndeplinirii planurilor de investiții.	Nu este clară propunerea. Titularii de licență, înainte de includerea în plan a unui proiect de investiții, vor putea evalua de sinestătător pornind de la criteriile indicate în pct. 10 dacă proiectele de investiții corespund cerințelor regulamentului, pentru a fi acceptate în planul anual de investiții.
pct. 11 (12)	Prezentul Regulament stabilește următoarele categorii de investiții, care se includ în planul anual de investiții, elaborat de titularul de licență, după cum urmează: <i>Categoria A:</i> Investiții în construcția de noi rețele și noi capacități de producere; <i>Categoria B:</i> Investiții în rețele și capacități de producere existente (reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a rețelelor, a instalațiilor de producere);	Propunem ca în categoria A să fie inclusă noțiunea de dezvoltare a rețelelor pentru a realiza și cerințele legale a Legii energiei electrice nr. 124 din 2009. Propunem ca în categoria C, D Pentru o structurare mai logică propunem schimbarea cu locurile a definițiilor acestor două categorii	Nu se acceptă. Vezi categoria B. Nu se acceptă. Nu este oportun.

	<p><i>Categoria C:</i> Investiții în transport, mașini, mecanisme, utilaje mecanice;</p> <p><i>Categoria D:</i> Investiții în echipamente de măsurare, aparate de control și diagnostică;</p> <p><i>Categoria E:</i> Investiții în clădiri și construcții (construcție, reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a clădirilor și construcțiilor);</p> <p><i>Categoria F:</i> Investiții în tehnica de calcul, tele- radio comunicații;</p> <p><i>Categoria G:</i> Investiții în imobilizări necorporale (programe, licențe etc.);</p>		
pct. 12 (13)	Titularii de licențe pentru producerea energiei electrice și energiei termice, operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii de energie termică elaborează planul anual de investiții pentru anul următor pentru fiecare activitate licențiată.	modificarea sintagmei pe motiv că Titularul de licență poate să dețină și alte licențe în afară de cele eliberate de ANRE, cum ar fi licențe la proiectare, construcție a rețelelor tehnico-edilitare, etc.	Propunerea nu este clară.
pct. 27 (30)	Proiectele de investiții din Categoria H constituie acele proiecte de investiții pe care titularul de licență le consideră necesare în scopul desfășurării activității reglementate și care nu sunt incluse în Categoriile de investiții A - G. Pentru astfel de proiecte de investiții titularul de licență urmează să demonstreze eficiența și/sau necesitatea implementării lor. În cazul în care titularul de licență nu demonstrează eficiența implementării proiectelor de investiții respective și nici nu demonstrează că ele sunt necesare, atunci proiectele respective de investiții nu se includ în planul anual de investiții.	De ce se exclude din start posibilitatea ca și această categorie de investiții să fie obligatorie? Propunem ca categoria H să fie analizată și din perspectiva obligativității investițiilor.	Nu se acceptă. Toate categoriile de investiții care se demonstrează a fi obligatorii conform actelor normative, în vigoare, se includ în planurile de investiții.
Pct. 28 (31)	În cazul proiectelor de investiții, realizarea cărora duce la reducerea consumului tehnologic și/sau al pierderilor de energie electrică, de energie termică, de gaze naturale	Prin definiție articolul 28 presupune demonstrarea eficienței reconstrucției instalațiilor deja existente. Totodată precizăm că art. 18 indică că eficiența	Nu se acceptă. Criteriul VNA a fost exclus.

	al centralelor electrice de termoficare, al centralelor termice, în rețelele electrice, în rețelele termice, în rețelele de gaze naturale, includerea acestor proiecte de investiții în planul anual de investiții se va efectua, în cazul în care se demonstrează că investițiile respective sunt investiții eficiente.	investiției se demonstrează în baza criteriului $VNA > 0$, ceea ce nu este aplicabil și în aceste caz. La analiza eficienței investiției aici cel mai corect ar fi verificarea conform criteriului $CTA = \min$, lucru care nu este prevăzut în articolul 18.	
Secțiunea 6 (32)	Aprobarea planului anual de investiții	Luând în considerare faptul că ANRE la elaborarea prezentului proiect de regulament a mai multor prevederi din proiectul de lege cu privire la energia electrică, care, apropo, a trecut în primă lectură, cum am indicat și în scrisoarea 01/259 din 07.08.2015 propunem includerea unui articol care să prevadă principiul aprobării tacite a planurilor de investiții de către ANRE.	Nu se acceptă. Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 nu prevede principiul aprobării tacite a planurilor de investiții
Secțiunea 7	Modificarea planului anual de investiții	Aceiași abordare ca și la secțiunea anterioară. Propunem introducerea principiului aprobării tacite de către ANRE a modificărilor la plan.	Nu se acceptă. Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 nu prevede principiul aprobării tacite a planurilor de investiții
pct. 37 (40)	Agenția examinează solicitarea privind modificarea planului anual de investiții și aprobă Hotărârea privind modificarea planului anual de investiții în termen de 30 zile calendaristice cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult o lună. Un exemplar al Hotărârii respective se expediază titularului de licență în care se include valoarea totală a investițiilor modificate și valoarea investițiilor pe categorii de investiții.	Ținând cont de faptul că conform art. 35, solicitarea de depunere a modificărilor la plan poate fi făcută pînă la 30 noiembrie , adăugînd 30 de zile pentru examinare și luînd în considerare posibilitatea de extindere a termenului, ANRE nu va transmite răspunsul sau privind modificarea planului titularului de licență decît în anul următor. Titularul de licență are nevoie de timp pentru a realiza obiectele incluse ca modificări la planul de investiții în anul de gestiune.	Se acceptă parțial. Pct. 40 va avea următoarea redacție: “40. Agenția examinează solicitarea privind modificarea planului anual de investiții și aprobă Hotărârea privind modificarea planului anual de investiții în termen de 30 zile calendaristice. Un exemplar al Hotărârii respective se expediază titularului de licență în care se include valoarea totală a investițiilor modificate și valoarea investițiilor pe categorii de investiții.”
Secțiunea 8		Aceiași abordare ca și la secțiunea 6. Propunem introducerea principiului aprobării tacite de către ANRE a modificărilor la plan	Nu se acceptă. Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016 nu prevede principiul aprobării tacite a planurilor de investiții.
pct. 40 (42)	Titularul de licență prezintă anual Agenției, în termen de pînă la 31 martie, Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru	NU este o cerință legală. Ținând cont de faptul că în tarif conform metodologiei de determinare în vigoare este inclusă doar	Nu este clară propunerea.

	<p>anul precedent, în care se reflectă numai proiectele de investiții prevăzute în planul de investiții aprobat și obiectele de investiții realizate efectiv și date în exploatare din planul anual de investiții, aprobat de Agenție. Raportul este însoțit de o notă informativă privind realizarea planului anual de investiții, inclusiv obiectivele realizate și în mod obligatoriu calculele impactului investițiilor realizate asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale.</p>	<p>uzura investiției impactul este minor în cota tarifului final pentru consumator nejustificând munca necesară de a fi depusă de către titularul de licență pentru realizarea respectivelor calcule.</p>	
pct. 41 (43)	<p>Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere, ale efectelor economice și ale venitului net actualizat pentru proiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul.</p>	<p>Efectiv titularul de licență realizează repetat un studiu de fezabilitate pentru fiecare obiect în parte cu valorile deja efectiv înregistrate la realizarea investiției. Vezi comentariul la art. 8</p>	<p>Se acceptă parțial. Criteriul VNA se exclude.</p>
pct. 50 (54)	<p>În cazul în care la justificarea planurilor anuale de investiții, titularii de licențe indică, că în urma realizării proiectelor de investiții se reduc cheltuielile de întreținere și exploatare, cheltuielile cu personalul, cheltuielile materiale, cheltuielile de distribuție și administrative, atunci la stabilirea costurilor de bază pentru următoarea perioadă de reglementare acestea vor fi diminuate cu valoarea reducerii de cheltuieli indicată la argumentarea proiectului de investiții.</p>	<p>Solicităm argumentări din partea ANRE privind introducerea cerinței respective.</p>	<p>Vor fi evitate situațiile când titularii de licențe vor prezenta informații eronate la justificarea planurilor de investiții. Ca urmare a propunerii SA „Moldovagaz”, ptc. dat se modifică și va avea următorul conținut: „În cazul în care la justificarea planurilor anuale de investiții, titularii de licențe indică că în urma realizării proiectelor de investiții se reduc cheltuielile de întreținere și exploatare, cheltuielile cu personalul, cheltuielile materiale, cheltuielile de distribuție și administrative, atunci la stabilirea costurilor de bază pentru următoarea perioadă de reglementare acestea vor fi diminuate cu valoarea reducerii de cheltuieli indicată la argumentarea proiectului de investiții.”</p>
pct. 51 (55)	<p>La elaborarea planurilor anuale de investiții titularii de licență sunt obligați să prevadă că cel puțin 75 % din valoarea totală a proiectelor de investiții trebuie să fie destinată</p>	<p>Propunem ca aici să fie inclusă și categoria D</p>	<p>Nu se acceptă. 75 % se investesc în rețele.</p>

realizării proiectelor de investiții din categoriile A și B.

S.A „Termoelectrica”

Regulamentul dat nu se răsfrânge asupra activității specifice sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică a întreprinderii, inclusiv și activității de producere a energiei electrice și energiei termice în regim de cogenerare, deoarece în art. 9 din Legea nr.92 din 25.04.2014 Cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nu se conține competența Agenției de elaborare și aplicare a regulamentului nominalizat.

În cazul dat, conform art. 45 din Legea menționată, doar în Metodologia tarifară se va menționa principiul efectuării investițiilor în sectorul termoelectric și modul de recuperare a acestora prin intermediul tarifului. Totodată și Legea nr.124 Cu privire la energia electrică menționează faptul, că doar Operatorul rețelei de transport și de sistem este obligat să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorii 5 ani, care trebuie ajustat anual (art.35 alin.1 lit.(m)) și Operatorii rețelelor de distribuție sânt obligați să prezinte anual Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an calendaristic (art.38 alin.1 lit.(l)). Art. 32 din Legea menționată nu conține careva obligațiuni al producătorului energiei electrice. În așa mod, propunem de a exclude din tot textul proiectului regulamentului nominalizat activitatea de producere a energiei electrice și energiei termice și activitatea de producere și distribuție a energiei termice, dat fiind faptul elaborării și prezentării planului și raportului de investiții în condițiile art.art.21, 36 din Legea 92.

Nu se accepta. *Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul energetic,* a fost elaborat de către Agenție inclusiv pentru sectorul termoelectric, întru realizarea obiectivului general stabilit expres la art. 6 alin. (3), lit. a) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în vederea asigurării unui cadru legal favorabil pentru efectuarea de investiții în sisteme centralizate de alimentare cu energie termică, inclusiv pentru modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice și extinderea rețelelor termice.

Este de relevant, că sectorul termoelectric este unul integral reglementat, iar instituția responsabilă de reglementarea acestuia, potrivit art. 9, alin. (1) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

În acest context, menționăm că în virtutea art. 9, alin. (2) lit. h), lit. m) din Legii nr. 92 din 29.05.2014, Agenția supraveghează, promovează, asigură transparența și monitorizează competitivitatea sectorului termoelectric; supraveghează activitățile comerciale ale titularilor de licențe, precum și calitatea serviciilor prestate de către aceștia.

Pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor sale, potrivit art. 9, alin. (4), lit. f) și lit. g) al Legii nr. 92 din 29.05.2014, Agenția are dreptul să aprobe acte normative, inclusiv regulamente, pentru reglementarea

raporturilor juridice între producători, distribuitori, furnizori și consumatori; să adopte hotărâri și să emită decizii în limitele competențelor prevăzute de prezenta lege.

Relevante în acest context, sunt prevederile art. 21, alin. (2), lit. d) și lit. j) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 potrivit cărora, titularii de licență din sectorul termoeenergetic sînt obligați să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an și raportul privind investițiile efectuate în anul precedent, precum și rapoarte cu privire la activitatea desfășurată în corespundere cu criteriile, procedurile și termenele-limită stabilite, precum și alte informații solicitate de Agenție conform prezentei legi.

Aceleași prevederi se regăsesc la art. 36, alin. (2), lit. g) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 în conformitate cu care, una din obligațiile de bază ale distribuitorilor de energie termică, este prezentarea spre aprobare Agenției, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an.

Raționamentele întreprinderii S.A „Termoelectrica”, precum că *”doar în Metodologia tarifară se va menționa principiul efectuării investițiilor în sectorul termoeenergetic și modul de recuperare a acestora prin intermediul tarifului”*, sunt consolidate pe o interpretare eronată a prevederilor art. 45 al Legii nr. 92 din 29.05.2014, or, norma legală respectivă se rezumă la **reglementarea tarifelor** în sectorul termoeenergetic.

Precizăm că *Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul energetic și*

			<i>Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor – instituie norme de drept distincte care se completează reciproc. Regulamentul dat în sectoarele energetice reglementate de Agenție (implicit sectorul termoeenergetic), iar Metodologia – modul de recuperare a acestora prin tarif.</i>
Pct.2	Prezentul Regulament se extinde asupra activității titularilor de licențe pentru: a) producerea energiei electrice și energiei termice, b) transportul energiei electrice și al gazelor naturale; c) distribuția energiei electrice, a energiei termice și a gazelor naturale. d) furnizarea energiei termice.	Se va exclude activitățile licențiate: producerea energiei electrice și energiei termice, distribuția energiei electrice, a energiei termice și furnizarea energiei termice.	Nu se acceptă. A se vedea temeiul juridic indicat în argumentarea pct. 1
Pct.3	Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență, ținând cont de obligațiile acestuia de a desfășura activitatea reglementată, la costuri minime și eficiență maximă, în baza planului de dezvoltare, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și în conformitate cu cerințele stabilite în licențe.	„Termoelectrica” S.A. nu are obligația de a elabora și prezenta spre aprobare către ANRE a planului de dezvoltare, deoarece această normă nu se conține în legile existente nici în Legea nr. 124 din 29.12.2009 Cu privire la energia electrică, Legea nr.92 din 25.04.2014 Cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Referitor la proiectul Legii cu privire la energia electrică, art.7 alin.1) lit.(n) stipulează că Agenția <i>aprobă, în condițiile stabilite prin prezenta Lege, planurile de dezvoltare a rețelelor electrice și planurile de investiții ale operatorilor de rețea, monitorizează realizarea acestora și prezintă în raportul său anual informații privind realizarea planurilor de investiții</i> , iar art.34 menționează <i>doar operatorul sistemului de transport și art. 45 - operatorul sistemului de distribuție</i> . Ca urmare, activitățile desfășurate de întreprindere nu se conțin în proiectul de lege nominalizat.	SA „Termoelectrica” nu prezintă Agenției spre aprobare planuri de dezvoltare a rețelelor, dar planuri de perspectivă pentru 3 ani, cât și planurile de investiții anuale și raportul privind investițiile efectuate.

<p>Pct.4 (8)</p>	<p>Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență cu includerea în plan numai a investițiilor prudente și obligatorii, stabilite prin actele normative. Planul anual de investiții constă din proiecte de investiții.</p>	<p>În Regulamentul dat e necesar clar de stipulat obligațiile titularilor de licență, care sunt condițiile elaborării și aprobării planului de investiții pe 5 ani și ajustarea lui anuală și care operatori prezintă doar planul anual de investiții.</p> <p>Astfel se propune după pct.3 de completat cu un punct cu următorul conținut: „Planul de investiții se elaborează și se prezintă spre aprobare Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție) după cum urmează: -Operatorul rețelei de transport și de sistem va elabora planul de investiții pentru următorii 5 ani, în baza planului de dezvoltare, aprobat de Agenție, care trebuie ajustat anual, -Operatorii rețelelor de distribuție – anual pentru următorul an calendaristic, în baza planului de dezvoltare, aprobat de Agenție.</p>	<p>Ne se acceptă. Regulamentul prevede procedura de elaborare, prezentare și aprobare de către ANRE a planurilor <i>anuale</i> de investiții.</p>
<p>Pct.10 (11)</p>	<p>În sensul prezentului Regulament, noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele: <i>durata de utilizare</i> – perioadă de timp, în ani, de utilizare, a imobilizării corporale și necorporale, în decursul căreia se obține avantaje economice; <i>investiție</i> – alocare a unei sume de bani sau a mijloacelor materiale pentru crearea, achiziționarea de noi imobilizări corporale și/sau necorporale cu durata de utilizare mai mare de un an sau pentru extinderea, reconstrucția, renovarea, modernizarea, reparația capitală și re tehnologizarea imobilizărilor corporale existente; <i>investiții obligatorii</i> – investiții care se realizează de către titularul de licență în scopul respectării prevederilor actelor normative;</p>	<p>Pct. 10 de inclus după pct. 4. În noțiunea de investiție din pct. 10 de inclus și reparațiile curente, deoarece la lichidarea unor avarii, echipamentul cu valori considerabile, la sugestia Agenției, sunt capitalizate și nu se reflectă la cheltuielile anului de gestiune.</p> <p>Totodată în noțiuni lipsește definiția investițiilor necesare. De asemenea e necesar de corelat definițiile din pct.10 cu explicațiile din pct.18.</p>	<p>Nu se acceptă. Reparațiile curente nu pot fi incluse în plan. În plan se includ reparațiile capitale. Reparațiile survenite în rezultatul avariilor pot fi incluse în raport conform pct. 44.</p> <p>În conformitate cu pct. 6 din proiectul Regulamentului: „Investiția planificată se consideră necesară, dacă titularul de licență demonstrează, că această investiție va duce la asigurarea funcționării fiabile și în condiții de securitate a sistemului de gaze naturale, electroenergetic, termoenergetic și/sau la asigurarea calității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice, gazelor naturale consumatorilor.”</p>

Pct.7 (11)	Investiția planificată se consideră a fi eficientă, dacă realizarea ei va contribui la reducerea cheltuielilor necesare de a fi incluse la calcularea tarifelor reglementate. Se consideră investiție eficientă investiția al cărei venit net actualizat este pozitiv și efectele economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului, sunt mai mari decât cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului.	Se propune de a exclude afirmația că <i>consideră investiție eficientă investiția al cărei venit net actualizat este pozitiv și efectele economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului, sunt mai mari decât cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului</i> , din considerentele că asigurarea fiabilității și calității nu poate fi măsurată, deoarece din start acest indicator va fi negativ, însă titularii de licențe au obligațiile menționate. De asemenea pct.7 de corelat cu toate tipurile de investiții.	Se acceptă parțial. Criteriul VNA se exclude a se vedea definiția.
Pct.8 (10)	Înainte de includerea în planul anual de investiții a proiectului de investiții, titularul de licență este obligat să evalueze fiecare proiect de investiții conform criteriilor stabilite în punctul 18 din prezentul Regulament.	În pct.8 prima frază de completat cu cuvintele „sau a creșterii calității”.	Nu este clară propunerea.
Pct.9 (Secțiunea 5)	Proiectele de investiții pentru care nu se demonstrează că sunt investiții obligatorii, necesare și/sau eficiente, nu se includ în planul anual de investiții, prezentat spre aprobare Agenției.	La toate ședințele de lucru de către titularii de licențe s-a insistat ca în proiectul dat să fie clar definite și structurate aparte: - Investițiile obligatorii; - Investițiile necesare - Și investițiile eficiente. Cît și cerințele față de planificare a lor, deoarece efectuarea investițiilor obligatorii sunt impuse de cadrul legislativ și normativ în vigoare, investițiile necesare – de asigurarea securității energetice funcționării stabile, iar investițiile eficiente – de dezvoltarea rețelelor noi. De menționat, că la moment atît „TERMOELECTRICA”S.A., S.A. „CET-Nord”, cît și Î.S. ”Moldelectrica” realizează în prezent proiecte finanțate de către organisme financiare internaționale în baza Acordurilor de împrumut ratificate prin Legi.	Nu se acceptă. Conform conceptului Regulamentului, criteriile de evaluare pentru fiecare categorie de investiție în parte sunt indicate în Secțiunea 5. Nu se acceptă. Planurile de investiții sunt evaluate prin prisma criteriului de eficiență, necesitate și obligativitate, nu în dependență de sursa de finanțare. În anexă, se indică sursa de finanțare, conform pct. 44, lit. k) și pct. 18-19.

Din considerentele menționate, propunem clasificarea investițiilor pe tipuri și categorii. În așa mod, în Secțiunea 3 Clasificarea investițiilor de completat cu următorul punct: Investițiile se divizează în 4 tipuri:

1) Investiții obligatorii - investiții efectuate în scopul respectării prevederilor actelor legislative, normative, reglementărilor tehnice, instrucțiuni, respectarea normelor de securitate și sănătate a muncii și de protecție a mediului, lichidarea situațiilor excepționale,

2) Investiții necesare – investiții legate de înlocuirea activelor urmare a expirării duratei de utilizare, lichidării avariilor, reparației capitale și reparației curente, reconstrucției mijloacelor fixe, investiții care asigură fiabilitatea și securitatea în funcționarea sistemului, a continuității furnizării gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice în regim de cogenerare și îndeplinirii de către titularii de licență a obligațiilor stabilite de lege;

3) Investiții eficiente – investiții noi în imobilizări corporale și necorporale, care întrunesc următoarele criterii:

- investiții în extinderea rețelelor de transport și de distribuție;
- investiții, care conduce la îmbunătățirea indicatorilor de calitate a serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale;
- investiții în măsurile de eficiență energetică sau în alte măsuri;
- investițiile în interconectări;
- investițiile pentru creșterea capacității de producere, dacă acestea se dovedesc a fi cele mai eficiente și economice opțiuni, avându-se în vedere impactul pozitiv pe care îl are

		<p>economia consumului de gaze naturale asupra mediului;</p> <p>-investiții ce asigură micșorarea absolută a pierderilor în rețele;</p> <p>-investiții a căror amortizare anuală este mai mică decât suma cheltuielilor de întreținere și exploatare anuală estimată.</p> <p>Investiții din contul împrumuturilor internaționale– investiții efectuate în baza unui acord de împrumut încheiat între Republica Moldova și organismele financiare internaționale, ratificate prin lege. În tot textul regulamentului e necesar de indicat aparte cerințele pentru aceste tipuri de investiții.</p>	
<p>Pct.11 (12)</p>	<p>Prezentul Regulament stabilește următoarele categorii de investiții, care se includ în planul anual de investiții, elaborat de titularul de licență, după cum urmează:</p> <p><i>Categoria A:</i> Investiții în construcția de noi rețele și noi capacități de producere;</p> <p><i>Categoria B:</i> Investiții în rețele și capacități de producere existente (reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a rețelelor, a instalațiilor de producere);</p> <p><i>Categoria C:</i> Investiții în transport, mașini, mecanisme, utilaje mecanice;</p> <p><i>Categoria D:</i> Investiții în echipamente de măsurare, aparate de control și diagnostică;</p> <p><i>Categoria E:</i> Investiții în clădiri și construcții (construcție, reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a clădirilor și construcțiilor);</p> <p><i>Categoria F:</i> Investiții în tehnica de calcul, tele- radio comunicații;</p> <p><i>Categoria G:</i> Investiții în imobilizări necorporale (programe, licențe etc.);</p>	<p>De exclus activitățile licențiate ale întreprinderii din considerentele menționate în pct.1.</p>	<p>Nu se acceptă. Din considerentele indicate la pct. 1.</p>

	<i>Categoria H: Alte investiții legate de activitatea licențiată (de producere a energiei electrice și energiei termice, de transport al gazelor naturale și a energiei electrice, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice și a energiei termice, furnizare a energiei termice).</i>		
Pct.13 (14)	Planul anual de investiții pentru anul următor, în care se includ toate proiectele de investiții pe care titularul de licență planifică să le realizeze în anul calendaristic următor, însoțit de o notă informativă privind obiectivele acestuia, sursa de finanțare și în mod obligatoriu calculele impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale, se prezintă anual Agenției. Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul electroenergetic prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termenul prevăzut de Legea cu privire la energia electrică. Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul de gaze naturale prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termenul prevăzut de Legea cu privire la gazele naturale. Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul termoelectric, inclusiv producătorul de energie electrică și termică în centralele electrice de termoficare și centralele electrice de cogenerare de înaltă eficiență, prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termen de până la 30 noiembrie.	De exclus prevederea obligatoriu calculele <i>impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale, se prezintă anual Agenției</i> , dat fiind faptul, că norma juridică dată nu se conține nici într-o lege, iar eventual, ar fi necesar această normă ar urma să se conțină în Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, nr. 235/20.07.2006, în vigoare din 01.01.2008 și să fie elaborată aparte Metodologia de <i>calcul al impactului planului anual de investiții</i> similar Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1230/24.10.2006. Totodată, titularii de licențe pot doar estima costul investiției. De asemenea în acest punct termenul de prezentare a planului de către titularul de licență este în contradicție cu Metodologia tarifară nr. 482 din 06.09.2012 (30 noiembrie și 1 decembrie).	Se accepta partial. Acesta este necesar. Este eronată trimiterea la Hotărârea Guvernului nr. 1230/24.10.2006 care se referă la impactul actelor normative în privința activității de întreprinzător. În cazul dat, pct. 14 ține de calculul estimativ de impact asupra tarifului reglementat a planului de investiții.
Pct.15 lit.a) (18)	Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca obligatoriu și/sau necesar, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de	De completat cu: tipul investiției și temeiul efectuării investiției (indicarea legii, hotărârii de guvern, reglementărilor tehnice, ordinelor, instrucțiunilor, RD, SNIP, etc.).	Nu se acceptă. Investițiile sunt clasificate în categorii conform pct. 12 din Proiect, nu în tipuri de investiții.

	<p>investiții, prezentat Agenției spre aprobare: a) categoria de investiții: denumirea și caracteristicile proiectului de investiții;</p>		
<p>Pct.15 lit.h) Pct.16 lit.h) (18-19)</p>	<p>Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca obligatoriu și/sau necesar, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare: h)investiții efectuate până la situația din 31 decembrie al anului (n-1): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA; 16)Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca eficient, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare: h)investiții efectuate până la situația din 31 decembrie al anului (n-1): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;</p>	<p>Nu este clară necesitatea indicării ”investițiilor efectuate până la situația din 31 decembrie al anului (n-1): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA”, în cazul în care întreprinderea separat prezintă Raportul privind realizarea planului de investiții pentru anul anterior conform anexei nr. 2 (pct. 45);</p>	<p>Nu se acceptă. Este vorba de investițiile multianuale, nefinalizate (care nu au fost recepționate în exploatare) și sunt solicitate a fi incluse partea acestor valori în planul de investiții pentru anul următor.</p>
<p>Pct.16 lit.a) (19)</p>	<p>Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca eficient, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare: a)categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectului de investiții; l) cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții, mii lei; m)rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif, estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate, luată în calcul la determinarea tarifului reglementat, mii lei; n) valoarea efectelor economice medii anuale, estimate, obținute în rezultatul realizării</p>	<p>De completat cu : - tipul investiției.</p> <p>Referitor la pct.16 lit. l), m), n) și lit. p) se propune de a fi excluse, din considerentele că nu este indicat metoda și procedeul determinării detaliate ale cheltuielilor medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții, efectelor economice, venitului net actualizat. Ce cheltuieli, efecte economice, venituri nete trebuie indicate în calcul și pentru care perioadă (pentru investiția concretă, pentru toate investițiile planificate, total pe întreprindere)? Care ar fi modul determinării și divizării a cheltuielilor de întreținere (în</p>	<p>Nu se acceptă. Investițiile sunt clasificate în categorii conform pct. 12 din proiect</p> <p>Se acceptă parțial, VNA se exclude. Rentabilitatea s-a exclus.</p>

	<p>proiectului de investiții, mii lei. p) raportul dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate/cheltuielile medii anuale estimate ce urmează a fi incluse în tarif.</p>	<p>cazul schimbării unei porțiuni de rețea termică, reparație capitală a transformatorului, turbogeneratorului etc.), deoarece în evidența contabilă a întreprinderii e imposibil determinarea costurilor pe fiecare diametru de țevă și în unele cazuri pe echipament aparte? Cu referire la metodologiile tarifare existente cheltuielile de întreținere și exploatare se determină în ansamblu, așadar divizarea lor pe fiecare echipament nu este descris, consecutiv va fi imposibil estimarea unor date corecte.</p>	
<p>Pct.16 lit.o) Pct.41 lit.j) (19)</p>	<p>Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca eficient, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare: o) La determinarea efectelor economice medii anuale estimate se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei. venitul net actualizat (în continuare VNA), obținut în rezultatul realizării proiectului de investiții, determinat la momentul recepției obiectului de investiții,</p>	<p>Pct. 16 lit. o) se va omite din lipsa normei juridice date în actul legislativ, cât și neclaritatea a modalității de calcul a indicatorului dat - efectul economic pentru fiecare activitate licențiată desfășurată de întreprinderi.</p> <p>Indicatorul propus VNA nu este în concordanță cu principiile metodologice utilizate de către Agenție, deoarece la determinarea tarifelor se includ doar investițiile efective, deci contabilizate, iar în formulele de calcul al tarifelor pentru toate activitățile licențiate nu participă investițiile planificate, în așa mod determinarea VNA este neclară. Astfel, Agenția în cazul utilizării indicatorului VNA ar urma să modifice toate formulele de calcul al tarifelor și abordările față de investițiile incluse.</p> <p>Cu referire, indicatorul dat VNA este un indicator financiar ce se folosește de BERD, BIRD pentru aprecierea unui singur proiect de investiții și exprimă valoarea actuală a fluxului de numerar generat de proiectul în cauză, determinat ca diferența între valoarea actuală a veniturilor și valoarea actuală a</p>	<p>Nu se acceptă de omis criteriul valoarea efectelor economice medii anuale. Modalitatea de determinare este indicată la alin. 2 din același punct.</p> <p>Se acceptă. VNA se exclude.</p>

mii lei. Rata de actualizare utilizată la determinarea valorii VNA este egală cu valoarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifelor reglementate. Titularul de licență prezintă datele incluse în calcul la determinarea VNA.

Venitul net actualizat (VNA) reprezintă diferența dintre suma veniturilor nete anuale actualizate, obținute pe durata de utilizare a imobilizării corporale și/sau necorporale și valoarea investiției, care se determină

conform formulei:
$$VNA = \sum_{t=1}^{t_u} VN_t \times (1+i)^{-t} - I,$$

unde:

VN_t - venitul net anual ce se va obține în anul „t” al duratei de utilizare, determinat ca diferența dintre efectele economice obținute anual în rezultatul realizării obiectului de investiții și cheltuielile totale suportate în anul respectiv și care urmează a fi incluse în tariful reglementat;

41, lit.j) valoarea efectelor economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții: inclusă în plan și realizată, în mii lei.

La determinarea efectele economice medii anuale se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea

cheltuielilor. Or, inventarea unei noi formule financiare pentru un indicator deja existent este inadmisibil. Modul de aplicare a VNA și a RIR se conține în toate ghidurile ale organismelor financiare internaționale.

De regulă, analiza cost – beneficiu se folosește în cazul implementării unui proiect, însoțit inițial de studiu de fezabilitate, de studiu de fezabilitate, în cadrul căruia se efectuează previziuni pentru o perioadă de exploatare a investiției aferente fiecărui an ale tuturor veniturilor pe elemente și costurilor pe articole de cheltuieli, apoi proiecția situației de profit și pierderi și a fluxului de numerar cu indicarea tuturor încasărilor și plăților previzibile. Reieșind din prognoza fluxului de numerar se determină VNA și RIR.

” VN_t - venitul net anual ce se va obține în anul „t” al duratei de utilizare, determinat ca diferența dintre efectele economice obținute anual în rezultatul realizării obiectului de investiții și cheltuielile totale suportate în anul respectiv și care urmează a fi incluse în tariful reglementat”; Ce se presupune prin cheltuielile totale suportate - pe întreprindere sau doar valoarea investiției determinată la data recepției, sau amortizarea? Acest indicator nu este relevant, deoarece din start în cazul înlocuirii oricărui activ din cauza expirării duratei de utilizare a lui sau a modernizării, lichidării unei avarii, va avea valoare negativă, amortizarea anuală până la înlocuire va fi mai mică decât amortizarea activului nou.

Referitor la litera m) la ”rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif, estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate, luată în calcul la determinarea tarifului

Se acceptă.VNA s-a exclus

	<p>cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei;</p>	<p><i>reglementat, mii lei</i>” - nu este logic, deoarece nu e stipulat după ce metodă va fi determinată aceasta, conform Metodologiilor tarifare în vigoare se determină cumulativ și diferit.</p> <p>Astfel propunem omiterea indicatorilor inventați și necorelați cu metodologiile tarifare existente din regulamentul dat.</p>	
Pct.17 (20)	<p>Durată de utilizare a imobilizărilor corporale și necorporale nu poate fi mai mică decât durata de funcționare utilă, stabilită în Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 21 martie 2003 (Monitorul Oficial, 2003, nr. 62-66 art. 379).</p>	<p>după cuvântul necorporale de completat cu cuvintele „în planul de investiții pentru investițiile noi”, și sfârșitul propoziției de completat cu cuvintele „iar în cazul reconstrucției, modernizării, reparației capitale și reparației curente a activului deja existent se va indica durata de utilizare rămasă până la sfârșitul amortizării totale”, deoarece pentru mijlocul fix deja existent la efectuarea capitalizării suma investițiilor se vor amortiza totalmente în perioada rămasă a duratei de utilizare.</p>	<p>Nu se acceptă. Deoarece catalogul mijloacelor fixe prevede și cazurile în care are loc reconstrucția și renovarea. De adăugat cuvântul „noi” după cuvântul necorporale.</p>
Pct.18 (21)	<p>Proiectele de investiții incluse de titularul de licență în planul anual de investiții sunt evaluate în baza următoarelor criterii:</p> <p>1) necesitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de <i>necesitate</i> prevede demonstrarea de către titularul de licență a influenței proiectului de investiții asupra fiabilității și securității în funcționarea sistemului, a continuității furnizării gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice consumatorilor și îndeplinirii de către titularii de licență a obligațiilor stabilite de lege, inclusiv analiza tehnică a proiectului de investiții prin care se demonstrează că parametrii tehnici sunt suficienți și necesari întru atingerea obiectivului stabilit la</p>	<p>La pct. 18 criteriul de necesitate este descris foarte subiectiv și trebuie de indicat criterii mai concrete și mai clare separat pentru fiecare activitate desfășurată de către titularul de licență, cât și omiterea indicatorilor menționați mai sus și a normelor neprevăzute de legile în vigoare. Redacția criteriului de necesitate propus: necesitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de <i>necesitate</i> prevede demonstrarea de către titularul de licență a influenței proiectului de investiții asupra fiabilității și securității în funcționarea sistemului, a continuității furnizării gazelor naturale, energiei electrice și îndeplinirii de către titularii de licență a obligațiilor stabilite de lege, hotărâri de guvern, reglementări tehnice, ordine, instrucțiuni, etc..</p> <p>Totodată în pct.18 propunem reformularea</p>	<p>Nu este clar care este propunerea.</p>

necesitatea realizării proiectului de investiții;
2) obligativitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de **obligativitate** prevede indicarea temeiului legal care obligă titularul de licență să realizeze proiectul de investiții.
3)eficiența; evaluarea proiectului în baza criteriului de **eficiență** se va efectua în baza valorii VNA și a raportului dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate și cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului. Proiectul este considerat eficient în cazul în care VNA este pozitiv ($VNA > 0$), și raportul dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate și cheltuielile medii.

criteriului de eficiență în corespundere cu prevederile Legii nr.124 și Legii nr.92 , care va avea următorul cuprins: *eficiența* - evaluarea proiectului în baza criteriului de eficiență se va constata beneficiile realizării proiectului de investiții, fiind indicate, după caz,
- costurile estimate ce vor fi optimizate (cheltuielile cu personalul, consumuri de combustibil, consumuri materiale, consumuri energetice, cheltuieli de întreținere și exploatare, cheltuieli de distribuție și administrative;
- mărimea pierderilor ce vor fi diminuate;
-numărul potențialilor consumatori și volumul gazelor naturale / energiei electrice prognozat livrat;
- îmbunătățirea indicatorilor de calitate. La determinarea eficienței proiectului de investiții se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei.
În pct. 18 e necesar de descris care vor fi criteriile de evaluare a investițiilor efectuate conform acordurilor de împrumut ratificate prin lege.
Referitor la obligarea titularilor de licențe de

Se acceptă parțial. A vedea noua redacție a pct. 21.

Nu se acceptă. Vor fi aceleași criterii.

Nu se acceptă. A se vedea structura

		a demonstra conform secțiunii 5 necesitatea, obligativitatea și eficiența investițiilor planificate, e necesar de indicat modul și criteriile pentru fiecare categorie de investiții. Și care este principiul legislativ aplicat la demonstrare al necesității, eficienței?	prevăzută de regulament.
Pct.19 (24)	Proiectele de investiții din Categoria A și B, se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează că sunt investiții necesare, obligatorii sau eficiente. În cazul în care titularul de licență nu poate demonstra că proiectul de investiții din Categoria A sau B, constituie o investiție necesară, obligatorie sau eficientă conform punctului 18 din prezentul Regulament., atunci proiectul respectiv de investiții nu se include în planul anual de investiții.	Propunem de a fi redactate și a exclude cerințele față de investițiile obligatorii și necesare, deoarece în Anexe se va indica concret tipul investiției și temeiul legal al necesității efectuării investițiilor date, astfel Agenția va avea posibilitatea să verifice corectitudinea lor, iar cele legate de eficiență să decurgă din criteriul de eficiență propus.	Nu se acceptă. Propunerea nu duce la îmbunătățire.
Pct.29-34 (14-20)	Titularul de licență, conform punctelor 13-16 prezintă în fiecare an Agenției, pentru aprobare, planul de investiții pentru anul calendaristic următor, elaborat în conformitate cu prevederile prezentului Regulament, însoțit de o notă informativă. Planul anual de investiții se prezintă după modelul stabilit în anexa nr. 1 la prezentul Regulament, pe suport de hârtie, semnat de persoanele responsabile, și în format Excel.	E necesar de redactat în contextul aprobării planului de investiții de 5 ani și a planului de investiții pentru anul următor. Totodată trebuie să existe o claritate în ce cazuri nu se acceptă planul de investiții, deoarece planul e compus din proiecte de investiții și odată cu excluderea celor neacceptate în plan vor rămâne incluse cele admise de Agenție.	Nu se acceptă. Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan, în cazul în care: a) planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții nu corespund cerințelor prezentului Regulament; b) proiectele de investiții nu țin de activitatea reglementată.
Pct.30 (34)	Agenția va aproba planul anual de investiții pentru anul calendaristic următor, până la data de 31 decembrie, cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult o lună. Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan.	Reieșind din competențele Agenției de aprobare a planului de investiții pentru 5 ani și planului de investiții pentru anul calendaristic următor se va concretiza procedurile de aprobare.	Nu se acceptă. A se vedea modificările la secțiunea 6 din Proiectul regulamentului.
Pct.33 (36)	Pentru fiecare proiect de investiții, neacceptat în planul anual de investiții, Agenția prezintă, titularului de licență, prin scrisoare de însoțire, justificarea succintă a neacceptării, conform prevederilor prezentului Regulament.	Se completează cu cuvintele <i>și/sau actelor normative în vigoare.</i>	Nu se acceptă. Justificarea se bazează pe actele normative în vigoare.

Pct.34 (37)	Titularul de licență este obligat să publice pe pagina sa electronică, în termen de 10 zile de la înștiințare, planul anual de investiții detaliat pe proiecte de investiții ce urmează a fi realizat în anul respectiv, după adoptarea Hotărârii Consiliului de administrație al Agenției.	Conform Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și Legii nr. 124 din 23.12.2009 cu privire la energia electrică nu este prevăzută obligativitatea publicării pe pagina electronică a planului de investiții aprobat de Agenție de către producătorul energiei termice, distribuție și furnizare și producătorul de energie electrică (doar pentru Operatorul rețelelor de distribuție). Totodată, Planul detaliat inclusiv cu valorile estimate a proiectului după părerea noastră nu urmează de a fi publicat pe site, deoarece potențialii operatori economici în cazul licitației inițiate de către întreprindere vor utiliza valorile indicate.	Nu se acceptă. Planurile se vor publica întru respectarea principiilor de transparență.
Pct.40 (42)	Titularul de licență prezintă anual Agenției, în termen de până la 31 martie, Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, în care se reflectă numai proiectele de investiții prevăzute în planul de investiții aprobat și obiectele de investiții realizate efectiv și date în exploatare din planul anual de investiții, aprobat de Agenție. Raportul este însoțit de o notă informativă privind realizarea planului anual de investiții, inclusiv obiectivele realizate și în mod obligatoriu calculele impactului investițiilor realizate asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale.	Raportul este însoțit de o notă informativă privind realizarea planului anual de investiții, inclusiv obiectivele realizate și în mod obligatoriu calculele impactului investițiilor realizate asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale se va exclude, deoarece titularii de licențe conform Legilor în vigoare nu au această obligație, și nici acest act regulator (calculele impactului investițiilor realizate) nu este menționat undeva.	Nu se acceptă , deoarece acest calcul este estimativ. Titularul de licență trebuie să demonstreze care este impactul asupra tarifelor reglementate.
Pct.41 (44)	Pentru fiecare obiect de investiții, inclus în Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, titularul de licență prezintă următoarele informații și date: h) cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții: incluse în plan și realizate, mii lei; i) rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi	Pct. 41 lit.h), lit. i), lit.j) și din Anexa nr.2 se vor exclude, nu sunt specificate formulele de calcul acestor cheltuieli, nu e specificată valoarea rentabilității medii anuale și formula de calcul al valorii efectelor economice medii anuale. Nu este clară despre ce rată rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat se consideră realizată?	Se acceptă parțial. A se vedea noua redacție a pct. 44

	<p>inclusă în tarif estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat: inclusă în plan și realizată, mii lei;</p> <p>j) valoarea efectelor economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții: inclusă în plan și realizată, în mii lei.</p>		
<p>Pct.16 lit.o), pct.41 lit.j)</p> <p>(18, 44)</p>	<p>lit.j) valoarea efectelor economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții: inclusă în plan și realizată, în mii lei.</p> <p>La determinarea efectele economice medii anuale se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei;</p>	<p>La determinarea efectelor economice în pct.16 lit o) și în pct.41 lit.j) de luat în considerație după caz, indicatorii propuși de evaluare a eficienței, inclusiv și cei calitativi.</p>	<p>Nu este clară propunerea.</p>
<p>Secțiunea7</p>		<p>În secțiunea 7 de indicat modul de modificare a planurilor de investiții aprobate pentru 5 ani.</p>	<p>Proiectul regulamentului se referă la planurile anuale de investiții.</p>
<p>Pct.48 (52)</p>	<p>Cheltuielile titularului de licență pentru lucrările de reparare a obiectelor deteriorate de terțe părți, nu se califică ca investiții și urmează a fi recuperate benevol de partea terță sau prin adresarea titularului de licență în instanța de judecată.</p>	<p>Nu este prevăzut cazul când recuperarea cheltuielilor de partea terță nu este benevolă și durata procesului de judecată și hotărârea instanței este pe o perioadă mai mare de timp, însă lichidarea deteriorării trebuie efectuată imediat pentru a nu periclita fiabilitatea și continuitatea sistemului energetic.</p>	<p>Nu este clar care este propunerea.</p>

Pct.50		Noțiunile indicate în punctul dat aferente cheltuielilor nu sunt în conformitate cu Metodologiile tarifare.	Nu este clară propunerea
Anexe		<p>În anexe de inclus două coloane: <i>Tipul investiției (obligatoriu, necesar, eficient, împrumut internațional) și Temeiul (lege, hotărâre de guvern, reglementări tehnice, instrucțiuni. RD,SNIP, etc.) și de exclus coloanele Cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiți, mii lei,</i> <i>Rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif, estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat, mii lei,</i> <i>Valoarea efectelor economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții, mii lei și Nota de argumentare privind diferențele dintre valoarea investiției aprobate și cea efectiv înregistrată din considerentele că nu sunt prevăzute și corelate cu Metodologiile tarifare. Conform celor relatate anterior, pe lângă economiile așteptate, investițiile eficiente pot avea impact asupra indicatorilor de calitate, deci se propune de adăugat o coloană <i>Rezultate scontate în care se va reflecta concret – cantitate, preț, suma (diminuarea pierderilor, creșterea livrărilor, diminuarea cheltuielilor cu personalul, diminuarea indicatorilor de calitate, diminuarea consumurilor materiale, etc.).</i></i></p> <p>Astfel, la elaborarea planului de investiții cerințele ANRE față de titularii de licență la fel sunt strict bazate pe acte normative sau fiecare din ele trebuie să fie clar descrisă și determinată.</p>	<p>Se acceptă parțial. Anexa nr. 1, în rubrica 7 criteriul de evaluare se va indica: "n" pentru criteriul necesare, "o" pentru criteriul obligatorii și "e" pentru criteriul eficiente. Temeiul legal care obligă titularul de licență să realizeze proiectul de investiții se indică în cazul investițiilor obligatorii.</p> <p>Rentabilitatea s-a exclus.</p>
RED „Union Fenosa” SA			

2 lit. e)	Prezentul Regulament se extinde asupra activității titularilor de licențe pentru: e) producerea energiei electrice și energiei termice, f) transportul energiei electrice și al gazelor naturale; g) distribuția energiei electrice, a energiei termice și a gazelor naturale. h) furnizarea energiei termice; i) Furnizarea energiei electrice la tarife reglementate (serviciu universal și de ultima opțiune).	A adauga litera e) furnizarea energiei electrice la tarife reglementate. Comentariul GNF: Atunci când furnizarea energiei electrice are loc cu tarife reglementate, investițiile necesare activității respective trebuie să cadă sub acțiunea acestui Regulament. De asemenea, aprobarea planurilor de investiții este prevăzută în pct.18 din Metodologia de calculare a tarifelor reglementate pentru activitatea de furnizare.	Se acceptă.
Pct.3	În baza planului de dezvoltare, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenție)	De exclus. Aici avem 2 noțiuni: Plan anual și Plan de dezvoltare. Despre ultimul nu se vorbește nimic în text.	Se acceptă.
Pct.4 (8)	Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență cu includerea în plan numai a investițiilor prudente și obligatorii, stabilite prin actele normative. Planul anual de investiții constă din proiecte de investiții.	Se propune în următoare redacție. <i>“Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență cu includerea în plan numai a investițiilor obligatorii, stabilite prin actele normative, precum și celor prudente. Planul anual de investiții constă din proiecte de investiții.”</i>	Nu se acceptă. Propunerea nu duce la îmbunătățirea proiectului.
Pct.7 (11)	Investiția planificată se consideră a fi eficientă, dacă realizarea ei va contribui la reducerea cheltuielilor necesare de a fi incluse la calcularea tarifelor reglementate. Se consideră investiție eficientă investiția al cărei venit net actualizat este nenegativ și efectele economice medii anuale estimate obținute în rezultatul realizării proiectului sunt mai mari decât cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului.	Se propune în următoare redacție: “ Investiția planificată, dar care nu se înscrie la categoria A, B, D și altele care nu cer demonstrarea eficienței acesteia, se consideră a fi eficientă, dacă realizarea ei va contribui la reducerea cheltuielilor necesare de a fi incluse la calcularea tarifelor reglementate. Se consideră investiție eficientă investiția ale cărei efecte economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului, sunt mai mari decât cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma implementării proiectului de investiții”. Comentariul GNF: Din start acest punct obligă toate investițiile să fie examinate de	Se acceptă parțial. A se vedea la pct. 11 notiunea de investitii eficiente. Propoziția 2 se modifică în următoarea redacție: “Se consideră investiție eficientă, investiția pentru care suma efectelor economice anuale, estimate de-a lungul duratei de utilizare a proiectului de investiții, este mai mare decât valoarea totală a investiției”.

		pe poziția eficienței, cea ce provoacă cheltuieli zădarnice de timp și resurse pentru aceste lucrări.	
Pct.8 (10)	Înainte de includerea în planul anual de investiții a proiectului de investiții, titularul de licență este obligat să evalueze fiecare proiect de investiții conform criteriilor stabilite în punctul 18 din prezentul Regulament.	<p>Comentariul GNF: Procedura în cauză este greoaie, anevoioasă și inefficientă. Noi propunem să fie definitive investițiile care nu trec procedura complicată de justificare a acestora.</p> <p>Pozițiile 1.2 Reconstrucția, renovarea, reabilitarea liniilor electrice, .3 Reconstrucția, renovarea, reabilitarea, stațiilor de transformare (transformatoarelor), punctelor de distribuție, 1.4 Reconstrucția, renovarea, reabilitarea rețelelor electrice interne a blocurilor de locuit, 4.1 Clădirile și construcțiile de producție (stațiilor de transformare, sectoarelor de producție, etc.) din actualul sistem de înaintare și aprobare a investițiilor să fie acceptate doar cu o singură condiție: ele să corespundă criteriilor utilizate până în prezent, adică sunt în conformitate cu exigențele Regulamentului de calitate, Legii cu privire la energia electrică, licenței. Celelalte investiții, cu excepția poziției 4.2 Clădirile și construcțiile și 6.2 Alte, să fie acceptate dacă instalațiile, instrumentele, dispozitivele, transportul auto de teren sunt total depreciate, sau cadrul legal impune efectuarea investițiilor respective.</p> <p>Pentru extinderea rețelelor electrice, poziția 1.1. Extinderea rețelelor electrice (construcția de noi linii electrice, dezvoltarea celor existente), să se accepte investițiile în dezvoltarea rețelelor electrice existente pentru a satisface creșterea cererii de energie, unicele argumente fiind demonstrarea că rețelele existente nu mai rezistă creșterea de</p>	<p>Nu se acceptă. Toate proiectele de investiții care urmează a fi incluse în planurile anuale de investiții și <i>luate în considerație la calcularea tarifelor</i> urmează a fi prezentate și evaluate conform criteriilor prevăzute de Regulament.</p> <p>1. Pct. 8 se modifică în următoarea redacție “ Înainte de includerea unui proiect în planul anual de investiții, titularul de licență este obligat să-l evalueze conform criteriilor stabilite în <i>secțiunea 5</i> din Regulament. ”.</p>

		<p>putere. Pentru aceeași poziție 1.1. să se accepte necondiționat dezvoltarea rețelelor electrice pentru noile porțiuni din localitățile existente, cu condiția că costul unitar revenit unui lot în construcție cel mai mic și 50% din terenurile eliberate pentru construcții sunt în proces de însușire. Aceste investiții sunt acceptate necondiționat atâta timp cit sunt obligatorii. <i>Oricare alte investiții la poziția 1.1 care urmărește scopul comercial al antreprenorilor trebuie efectuate din contul antreprenorilor, fără careva compensații ulterioare.</i></p> <p>“Pentru celelalte cazuri de investiții aplicate în prezent să se aplice procedura de demonstrare a eficienței, sau necesității acestora.</p> <p>Regulamentul ar trebui să reflecte în preambul prioritățile investiționale din sector, atenționând titularii de licențe spre orientarea investițiilor sale la rezolvarea problemelor la zi. Aici argumente sunt suficiente.”</p>	<p>A se vedea pct. 55</p>
<p>Pct.10 (11)</p>	<p>Investiția planificată se consideră necesară, dacă titularul de licență demonstrează, că această investiție va duce la asigurarea funcționării fiabile și în condiții de securitate a sistemului de gaze naturale, electroenergetic, termoelectric și/sau la asigurarea calității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice, gazelor naturale consumatorilor, iar fără realizarea investiției planificate titularul de licență nu va fi capabil să îndeplinească obligațiile sale, conform exigențelor actelor normative.</p> <p><i>obiect de investiții</i> – investiție realizată în conformitate cu planul anual de investiții,</p>	<p>Se propune noțiunea de <i>investiții necesare</i> – investiții care se realizează de către titularul de licență în scopul reabilitării, modernizării și întreținerii-exploatării sistemului de gaze naturale, electroenergetic, termoelectric sau asigurarea accesului persoanelor terțe la rețeaua electrică;</p> <p><i>obiect de investiții</i> – investiție dată în exploatare și care corespunde planului anual</p>	<p>Nu se acceptă. Asigurarea accesului la rețea se realizează în conformitate cu Legea, și Regulamentele aprobate de Agenție.</p> <p>Conform Legii extinderea rețelele de transport și distribuție, inclusiv interconectorii, se efectuează în condiții de eficiență economică. De asemenea a vedea pct. 3 din Hotărârea ANRE nr. 439/2011 (Regulamentului cu privire la extinderea rețelelor)</p> <p>Nu se acceptă. Notiunea de dare in exploatare este aceeași ca și noțiunea de “obiect de</p>

	<p>aprobat de Agenție, sau realizate pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor, recepționate în exploatare în modul stabilit și incluse în Raportul privind realizarea planului anual de investiții.</p>	<p>de investiții, aprobat de Agenție, sau realizate pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale, avariilor, recepționate în exploatare în modul stabilit și incluse în Raportul privind realizarea planului anual de investiții.</p>	<p>investiții”.</p>
<p>Pct.11 (12)</p>	<p>Prezentul Regulament stabilește următoarele categorii de investiții care se includ în planul anual de investiții elaborat de titularul de licență, după caz:</p> <p><i>Categoria A:</i> Investiții în construcția de noi rețele și noi capacități de producere);</p> <p><i>Categoria B:</i> Investiții în rețele și capacități de producere existente (reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a rețelelor, a instalațiilor de producere);</p> <p><i>Categoria C:</i> Investiții în transport, mașini, mecanisme, utilaje mecanice;</p> <p><i>Categoria D:</i> Investiții în echipamente de măsurare, aparate de control și diagnostică;</p> <p><i>Categoria E:</i> Investiții în clădiri și construcții (construcție, reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a clădirilor și construcțiilor);</p> <p><i>Categoria F:</i> Investiții în tehnica de calcul, tele- radio comunicații;</p> <p><i>Categoria G:</i> Investiții în imobilizări necorporale (programe informatice, licențe etc.);</p> <p><i>Categoria H:</i> Alte investiții legate de activitatea licențiată (de producere a energiei electrice și energiei termice, de transport al gazelor naturale și a energiei electrice, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice și a energiei termice, furnizare a energiei termice).</p>	<p>Categoria A: Investiții în construcția de noi rețele și noi capacități de producere, inclusiv pentru <i>creșterea capacității rețelelor electrice existente;</i></p> <p>Comentariul GNF: Conform p. 6 din Regulamentul de extindere.</p> <p>Categoria B: Investiții în rețele și capacități de producere existente (reconstrucție, modernizare și re tehnologizare, efectuarea reparațiilor capitale a rețelelor, a instalațiilor de producere), inclusiv în edificii și elemente ale stațiilor de transformare și posturilor de distribuție. La aceasta categorie se includ și instrumentele ce sunt necesare în activitatea de distribuție;</p> <p>Comentariu GNF: Categoriile F și G trebuie combinate în una. Un computer nu poate funcționa fără softuri.</p> <p>Categoria H: Alte investiții legate de activitatea licențiată (de producere a energiei electrice și energiei termice, de transport al gazelor naturale și a energiei electrice, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice și a energiei termice, furnizare a energiei <i>termice și a celei electrice reglementate</i>).</p> <p>Pentru categoriile de investiții A și B, investițiile în instalațiile electrice cu tensiunea egală și mai mare de 35 kV se prezintă detaliat pentru fiecare proiect în parte, iar pentru celea de nivelul mediu și joasă tensiune – agregat pentru fiecare nivel</p>	<p>Nu se acceptă, proiectele de investiții care se atribuie la creșterea capacității rețelelor existente se atribuie la categoria B</p> <p>Se acceptă parțial. Edificiile și elementele stațiilor de transformare și a posturilor de distribuție sunt incluse în categoria E și trebuie demonstrate ca proiecte necesare. (pct.27)</p> <p>Nu se acceptă, conform SNC sunt categorii separate de imobilizări.</p> <p>Se acceptă parțial cu adăugarea: furnizarea energiei termice, energiei electrice și gaze naturale.</p> <p>Nu se acceptă. Este necesară detalizarea pe fiecare proiect. Se aplică criteriile unice pentru toate sectoarele.</p>

		<p>de tensiune la nivelul raioanelor respective. Comentariu GNF: Numărul de proiecte la nivelul de medie și joasă tensiune sunt în număr mare, de regulă cu valori investiționale joase (ca exemplu exista investiții de 20 mii lei), fapt ce impune eforturi omenesti și de timp nejustificate pentru evaluare și monitorizare. Având în vedere situații în care se cer investiții neplanificate (realizarea prescripțiilor Inspectoratului energetic de stat, înlăturarea devierilor nivelului de tensiune la solicitarea consumatorilor conform regulamentului de calitate etc.), <u>se cere ca prin acest Regulament să fi permis dreptului de depășire a investițiile iniția planificate, cu cel puțin 5-10%.</u> Ca exemplu conform Regulamentului de Calitate p.22 Solicitări ale consumatorilor finali, privind abaterea admisibilă a tensiunii, operatorul rețelei de distribuție este obligat in termen de maxim 60 zile sa rezolve cazul, efectuând investiția majorând secțiunea conductoarelor, instalării unui transformator cu putere mai mare etc. Dar conform acestui regulament operatorul este obligat sa informeze ANRE, ce va răspunde in 30 zile cu posibilitatea extinderii termenului, adică din start se creează situația în care termenii stabiliți in Regulament nu pot fi respectați.</p>	<p>Se acceptă parțial. A se vedea redacția pct. 46 „În situația în care valoarea realizată a unei investiții depășește valoarea aprobată de Agenție în planul anual de investiții, Agenția va recunoaște în scopuri tarifare valoarea investiției aprobate, ținând cont de indicele prețului de consum pentru Republica Moldova în anul respectiv, cât și de documentele justificative corespunzătoare.”</p>
<p>Pct.13 (14)</p>	<p>Planul anual de investiții pentru anul următor, în care se includ toate proiectele de investiții pe care titularul de licență planifică să le realizeze în anul calendaristic următor, însoțit de o notă informativă privind obiectivele acestuia sursa de finanțare și în mod obligatoriu calculele impactului planului anual de investiții asupra tarifelor</p>	<p>Excluderea textului: “și în mod obligatoriu calculele impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică Comentariu GNF: Această informație nu poate fi calculată deoarece rata de rentabilitate (WACC) nu este cunoscută pentru anul n+1 deoarece nu este publicata la</p>	<p>Nu se acceptă. Titularul de licență trebuie să demonstreze ANRE impactul planului de investiții asupra asupra tarifelor reglementate. Impactul planului anual de investiții se calculează ca suma totală a amortizării și a rentabilității raportată la volumele estimate. La calculul rentabilității se va utiliza rata de rentabilitate aplicată în tariful în vigoare.”</p>

	reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale se prezintă anual Agenției.	<p>acel moment rata lipsită de risc a SUA, rata dobânzii la credite, rata impozitelor. La fel am dori să cunoaștem la ce va servi acest calcul?).”</p> <p>Dupa textul energia electrica, de adaugat: “până la 31 octombrie.”</p> <p>Ultimul alin. De substituit cuvintele “cheltuielilor” cu cuvântul “investițiilor”.</p>	<p>Nu se acceptă, la moment termenul difinitiv este stabilit de lege.</p> <p>Se acceptă.</p>
Pct.14	Planul anual de investiții se compune din proiectele de investiții, pe fiecare categorie de investiții, care corespund criteriilor stabilite la punctul 21 din prezentul Regulament.	Comentariul GNF: A se vedea comentariul la p.8.	A vedea modificarile la pct. 17 si la pct. 21
Pct.15 (19)	<p>Pentru fiecare proiect de investiții eficiente, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare:</p> <p>a) categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectului de investiții.</p> <p>b) amplasarea proiectului de investiții, raionul, localitatea;</p> <p>c) cantitatea;</p> <p>d) valoarea estimată a proiectului de investiție, mii lei, fără TVA;</p> <p>e) perioada de realizare;</p> <p>f) scopul și rezultatele ce vor fi obținute în urma realizării proiectului de investiții;</p> <p>g) sursa de finanțare;</p> <p>h) investiții efectuate până la situația din 31 decembrie al anului precedent: cantitate; valoare mii lei, fără TVA;</p> <p>i) investiții planificate pentru anul (n): cantitate; valoare mii lei, fără TVA;</p> <p>j) durata de utilizare a obiectului de investiții, ani;</p>	<p>1) de exclus din lit. b), cuvântul “localitatea”</p> <p>2) de exclus lit. e)</p> <p>Comentariul GNF: Nu vedem necesitatea deoarece este plan anual, oricum investiția în scopuri tarifare se ia în considerație în anul n+1);</p> <p>3) de exclus lit f)</p> <p>Comentariul GNF: Scopul planului se prezintă la nivel general deoarece pentru fiecare investiție efectul se măsoară în decurs de cel puțin un an de zile, dar în cazul când o investiție este dată în exploatare în luna noiembrie efectele se pot vedea abia în anul următor.;</p> <p>4) de exclus lit h)</p> <p>Comentariu GNF: Investițiile efectuate la 31 decembrie al anului n-1 nu pot fi prezentate din motiv că însăși planul pentru anul n se prezintă până la data de 31 octombrie al anului n-1.</p> <p>5) de exclus lit. i), j), k)</p> <p>Comentariu GNF: Rugăm ANRE să justifice necesitatea informației la p. (j) și (k). Durata este prestabilită de actele normative în vigoare, pentru fiecare proiect in parte este</p>	<p>A se vedea modificarea pct. 19.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Informația despre localitate este necesar de indicat în scopul individualizării obiectului și a facilita verificarea realizării proiectului de investiții.</p> <p>Informația cu privire la perioada de realizare este necesară în cazul investițiilor multianuale</p> <p>Scopul realizării investiției este iminent de indicat, mai ales pentru investițiile necesare.</p> <p>A se vedea modificarea pct. 19,</p> <p>De exclus întreprinderile de distribuție</p> <p>Nu se acceptă, acestea sunt părți componente necesare pentru estimarea efectelor economice.</p>

	<p>k) amortizarea anuală estimată ce rezultă în urma realizării proiectului de investiții, mii lei;</p> <p>l) cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții, mii lei;</p> <p>m) rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat, mii lei;</p> <p>n) valoarea efectelor economice medii anuale estimate obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții, mii lei.</p>	<p>anevoios de executat aceasta. Atare informație este utilă după ce obiectul este dat în exploatare, în cazul planului estimarea poate să nu coincidă cu darea în exploatare.</p>	
<p>Pct.16 (19)</p>	<p>Pentru fiecare proiect de investiții eficiente, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare:</p> <ul style="list-style-type: none"> -categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectului de investiții. -amplasarea proiectului de investiții, raionul, localitatea; -cantitatea; -valoarea estimată a proiectului de investiție, mii lei, fără TVA; -perioada de realizare; -scopul și rezultatele ce vor fi obținute în urma realizării proiectului de investiții; -sursa de finanțare; -investiții efectuate până la situația din 31 decembrie al anului precedent: cantitate; valoare mii lei, fără TVA; -investiții planificate pentru anul (n): cantitate; valoare mii lei, fără TVA; -durata de utilizare a obiectului de investiții, 	<p>1) A exclude lit.e)</p> <p>2) A exclude lit.f)</p> <p><i>GNF</i> Același comentariu ca la p.15.(e)) (Același comentariu ca la p.15.(f));</p> <p>La lit. g) sursa de finanțare, dacă investiția finanțată din donații sau granturi;</p> <p>4) La lit h)</p> <p><i>celăși comentariu ca la p.15.(h));</i> <i>vezi comentariul la p. 15 (j-k));</i></p> <p>5) A exclude lit.l)</p> <p>(Comentariu <i>GNF</i>: Această informație nu poate fi elaborata cu exactitate pot fi numai estimări si nu înțelegem la ce vor servi ele, evidenta contabilă ulterioara la întreprindere nu se duce pe fiecare obiect în parte.);</p> <p>6) A exclude lit. m)</p> <p>Comentariu <i>GNF</i>: Această informație nu poate fi calculată deoarece rata de rentabilitate (<i>WACC</i>) nu este cunoscută pentru anul n+1 deoarece nu este publicata la acel moment rata lipsită de risc a <i>SUA</i>, rata</p>	<p>Se acceptă parțial. A vedea în ansamblu redacția pct. 19 din regulament. Aceleași argumente ca la pct. 19</p>

	<p>ani;</p> <p>-amortizarea anuală estimată ce rezultă în urma realizării proiectului de investiții, mii lei;</p> <p>-cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții, mii lei;</p> <p>-rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat, mii lei;</p> <p>-valoarea efectelor economice medii anuale estimate obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții, mii lei.</p>	<p>dobânzii la credite, rata impozitelor. La fel am dori să cunoaștem la ce va servi acest calcul?);</p> <p>1) A exclude lit. o)</p> <p>Comentariu GNF: Acest indicator nu poate fi aplicat deoarece sistemul de reglementare conform metodologiilor tarifare este diferit la ceea ce indică în acest punct. Creșterea volumul/cantitatea de energie, creșterea numărului de consumatori invers duc la majorarea investițiilor și nici un caz la economii.</p> <p>Comentariul GNF: În loc de p. (o)-(p) de evaluarea a investițiilor care cad sub acțiunea celor eficiente, se propune următoarea redacție: Atunci, când se propune o investiție care are ca obiectiv construcția sau achiziția de obiecte cu impact de eficiență cu ulterioara diminuare a costurilor tarifare, titularii de licențe vor aduce justificările economice corespunzătoare în favoarea acceptării unei atare inițiative investiționale.</p>	
<p>Pct.18 (21)</p>	<p>2. Proiectele de investiții incluse de titularul de licență în planul anual de investiții sunt evaluate în baza următoarelor criterii:</p> <p>4) necesitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de <i>necesitate</i> prevede demonstrarea de către titularul de licență a influenței proiectului de investiții asupra fiabilității și securității în funcționarea sistemului, a continuității furnizării gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice consumatorilor și îndeplinirii de către titularii de licență a obligațiilor stabilite de lege, inclusiv analiza tehnică a proiectului de investiții prin care se demonstrează că parametrii tehnici sunt suficienți și necesari întru atingerea obiectivului stabilit la</p>	<p>De substituit cuvântul „demonstrarea” cu cuvântul „argumentarea”</p> <p>Comentariul GNF: A se vedea comentariul la p. 8. În sectorul electroenergetic investițiile necesare sunt apriori cunoscute și acestea nu au constituit subiect de demonstrare până în prezent. De ce acum atare problema apare? Propunem ca investițiile în cauză să fie clar definite în Regulament, astfel ca să se excludă această procedură de demonstrare. În condițiile în care ANRE fixează nivelul de calitate a energiei prestate, el nu trebuie să impună care investiții trebuie acceptate în</p>	<p>Nu se acceptă, nu se schimbă sensul.</p>

	<p>necesitatea realizării proiectului de investiții;</p> <p>5) obligativitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de obligativitate prevede indicarea temeiului legal care obligă titularul de licență să realizeze proiectul de investiții.</p> <p>6) eficiența; evaluarea proiectului în baza criteriului de eficiență se va efectua în baza valorii VNA și a raportului dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate și cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului. Proiectul este considerat eficient în cazul în care VNA este nenegativ ($VNA \geq 0$), și raportul dintre valoarea efectelor economice medii anuale estimate și cheltuielile medii anuale ce urmează a fi incluse în tarif în urma realizării proiectului este mai mare decât 1.</p>	<p>reabilitarea și dezvoltarea rețelelor. Dacă impune atare investiții, atunci organul de reglementare trebuie să reajusteze și nivelul calității serviciilor prestate, corespunzător investițiilor respective.</p> <p>Pct.18 alin. 2) obligativitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de obligativitate prevede indicarea temeiului legal care obligă titularul de licență să realizeze proiectul de investiții.</p> <p><i>Comentariul GNF: Idem ca și la p. 18.1.</i></p> <p>Pct.18 alin. 3) <i>eficiența; evaluarea proiectului în baza criteriului de eficiență se va efectua în baza efectelor economice medii anuale estimate în urma realizării proiectului..</i></p> <p>Comentariul GNF: Noțiunea „ce urmează a fi inclusă în tarif” trebuie exclusă din tot textul Regulamentului, dat fiind că în tarif vor fi incluse valori efective, nu valori aproximative. Ar fi fost bine să avem un exemplu concret de calcul. În loc de p. 3 propunem: Atunci, când se propune o investiție care are ca obiectiv construcția sau achiziția de obiecte cu impact de eficiență cu ulterioara diminuare a costurilor tarifare, titularii de licențe vor aduce justificările economice corespunzătoare în favoarea acceptării unei atare inițiative investiționale.</p>	<p>A vedea redactia nouă a pct. 21,</p>
<p>Pct.19 (22)</p>	<p>Proiectele de investiții din Categoria A, care se demonstrează că sunt investiții eficiente se includ în planul anual de investiții fără o evaluare suplimentară.</p>	<p>Pct. 19 se propune in urmatoarea redactie. “Proiectele de investiții din Categoria A, care se demonstrează că sunt investiții obligatorii sau necesare se includ în planul anual de investiții fără o evaluare suplimentară.</p> <p>Dacă titularul de licență nu poate demonstra că proiectele de investiții din Categoria A, sunt obligatorii sau necesare, atunci acestea se includ în planul anual de</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Dacă titularul de licență nu poate demonstra că proiectele de investiții din Categoria A, sunt investiții eficiente, acestea se includ în planul anual de investiții, doar după ce se demonstrează că sunt investiții necesare sau obligatorii.</p>

		<p>investiții doar după ce se demonstrează că sunt investiții eficiente.”</p> <p>Comentariul GNF: Investițiile în extinderea rețelelor electrice în sectorul rural, de regulă, sunt ineficiente. De ce de fiecare dată trebuie să trecem această procedură consumatoare de resurse. Iată de ce se cere a urma cele propuse la p.8.</p>	
Pct.20	<p>Proiectele de investiții din Categoria B, se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează că sunt investiții necesare sau obligatorii.</p>	<p>Comentariul GNF: a. Vezi comentariul de la p.18. În sectorul electroenergetic apriori pot fi stabilite investițiile necesare și obligatorii. De ce de fiecare dată trebuie de demonstrat lucruri evidente? Iată de ce se cere a urma cele propuse la p.8.</p> <p>b. Conform avizului comisiei parlamentare CEB pentru I lectura a proiectului de lege cu privire la energia electrica din luna februarie curent se completează codul contravențional ce sancțiuni pentru neîndeplinirea prescripțiilor emise de către Inspectoratul Energetic de Stat. Reiese oare că toate prescripțiile trebuie de introdus în planurile de lucru servind în același timp ca o demonstrare de necesitate și obligativitate sau cum?</p>	<p>Nu este formulată o propunere concretă</p>
Pct.21 (23)	<p>În cazul în care titularul de licență argumentează necesitatea realizării proiectului de investiții din Categoria A sau B prin asigurarea fiabilității funcționării sistemului electroenergetic, sistemului de gaze naturale, sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și respectiv asigurarea securității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice și a gazelor naturale consumatorilor, atunci titularul de licență prezintă o evaluare a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiției respectiv la parametrii tehnici</p>	<p>Comentariu GNF: a. Pentru a efectua o atare justificare, se cere de a identifica criteriile economice pentru evaluarea fiabilității? Care sunt acestea? În viziunea propunerilor la p. 8, atare justificare nu este necesară. Monitorizarea la nivel de proiect este anevoioasa, necesita personal adițional și efectele nu sunt imediate ci peste 1 ori 2 ani.</p> <p>b. Se propune: „Pentru categoriile de investiții A și B, investițiile în instalațiile electrice cu tensiunea egală și mai mare de 35 kV se prezintă detaliat pentru fiecare proiect în parte, iar pentru cea de nivelul</p>	<p>Nu se acceptă, pentru o monitorizare corectă a cheltuielilor care sunt incluse in tarife, urmează a fi indicate toate proiectele în plan.</p>

	solicitați.	mediu și joasă tensiune – agregat pentru fiecare nivel de tensiune la nivelul raioanelor respective. ,, c. Numărul de proiecte la nivelul de medie și joasă tensiune este foarte mare, de regulă cu valori investiționale joase (posibil și 20 mii lei), fapt ce impune eforturi omenești și de timp nejustificate pentru evaluare.	
Pct.23 (26)	Pentru proiectele de investiții din categoria D titularul de licență argumentează necesitatea realizării proiectului de investiții prin asigurarea fiabilității funcționării sistemului electroenergetic, sistemului de gaze naturale, sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și respectiv asigurarea securității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice și a gazelor naturale consumatorilor și prezintă o descriere a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiției respectiv la parametrii tehnici solicitați. Echipamentele de măsurare comercială ce urmează să fie implementate se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că proiectele de investiții privind înlocuirea sau creșterea performanțelor echipamentelor de măsurare sunt investiții obligatorii stabilite prin lege. În celelalte cazuri titularul de licență urmează să demonstreze eficiența economică realizării proiectelor de investiții în echipamente de măsurare comerciale.	Dupa cuvintele eficiența economică de adăugat cuvintele: “sau necesitatea, obligativitatea”.	Nu se acceptă. A citi prima propoziție.
Pct.24 (27)	Proiectele de investiții din Categoria E se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că aceste proiecte de investiții sunt necesare și/sau eficiente. În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să	Comentariul GNF: Toate aceste calcule se bazează pe date de pronostic. De fiecare dată Agenția ar putea contesta aceste date. Pentru a evita atare situații se cere ca Agenția să stabilească reguli pentru identificarea datelor respective.	Nu este formulată propunerea.

	demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt investiții eficiente. În cazul în care sunt închiriate spații, utilizate de către titularul de licență, se vor compara cu costurile de închiriere a spațiului respectiv și dacă suma dintre valoarea deprecierei anuale estimate a investiției, și valoarea rentabilității anuale estimate și costurile de exploatare anuale estimate ale noii clădiri administrative este mai mică decât cheltuielile anuale pentru chirie, atunci proiectul de investiții se acceptă. În caz contrar construcția clădirii administrative nu se acceptă.		
Pct.25 (28)	Proiectele de investiții din Categoria F se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că aceste proiecte de investiții sunt necesare și/sau eficiente și/sau obligatorii. Performanțele tehnicii de calcul și a echipamentului de tele-radio comunicații ce urmează a fi procurat trebuie să satisfacă necesitățile obiective ale titularului de licență în scopul desfășurării activității reglementate.	Dupa cuvântul “eficiente” de adaugat cuvintele “și/sau obligatorii”	Nu se acceptă. Toate categoriile de investiții care se demonstrează a fi obligatorii conform actelor normative, in vigoare, se includ in planurile de investitii.
Pct. 26 (29)	Proiectele de investiții din Categoria G, care sunt obligatorii în conformitate cu actele normative se includ în planul anual de investiții, însă titularul de licență urmează să demonstreze că investițiile în astfel de proiecte de investiții sunt minime. Proiectele de investiții în imobilizări necorporale, care nu sunt obligatorii conform legii, pot fi incluse în planul anual de investiții, numai în cazul în care se demonstrează că astfel de proiecte de investiții sunt investiții eficiente sau necesare	De înlocuit “legea” cu “actele normative” Dupa cuvintul “eficiente” de adaugat cuvintele “sau necesare”.	Nu se acceptă. Propunerea de completare la finele pct. 29 cu „sau necesare”, la fel, nu se acceptă , deoarece aceste produse sunt foarte costisitoare și este necesar ca titularul de licență să demonstreze eficiența acestor investiții.
Pct. 27 (30)	Proiectele de investiții din Categoria H constituie acele proiecte de investiții pe care titularul de licență le consideră necesare în	Dupa cuvintul “necesitatea” de adaugat cuvintele “ și/sau obligativitatea ”. Dupa cuvintul “necesare” de adaugat	Nu se acceptă. Toate categoriile de investiții care se demonstrează a fi obligatorii conform actelor normative, în vigoare, se includ in

	scopul desfășurării activității reglementate și care nu sunt incluse în Categoriile de investiții A - G. Pentru astfel de proiecte de investiții titularul de licență urmează să demonstreze eficiența și/sau necesitatea implementării lor. În cazul în care titularul de licență nu demonstrează eficiența implementării proiectelor de investiții respective și nici nu demonstrează că ele sunt necesare atunci proiectele respective de investiții nu se includ în planul anual de investiții.	cuvintele “sau obligatorii”.	planurile de investitii.
Pct.28 (31)	În cazul proiectelor de investiții, realizarea cărora duce la reducerea consumului tehnologic și/sau al pierderilor de energie electrică, de energie termică, de gaze naturale al centralelor electrice de termoficare, al centralelor termice, în rețelele electrice, în rețelele termice, în rețelele de gaze naturale, includerea acestor proiecte de investiții în planul anual de investiții se va efectua, în cazul în care se demonstrează că investițiile respective sunt investiții eficiente	Dupa cuvintele “ <i>caroar duce</i> ” de adaugat cuvintul “ <i>exclusive</i> ”. Comentariul GNF: Reabilitarea rețelelor electrice ar putea duce la reducerea pierderilor, însă ele sunt necesare.	Se acceptă.
Pct.31 (34)	Agenția va aproba planul anual de investiții pentru anul calendaristic următor până la data de 31 decembrie, cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult o lună. Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan, în cazul în care: a) planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții nu corespund cerințelor prezentului Regulament; b) proiectele de investiții nu țin de activitatea reglementată.	Se propune urmatoarea redactie: „Agenția va aproba planul anual de investiții pentru anul calendaristic următor, până la data de 30 noiembrie, cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult 15 zile. Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan, în cazul în care”.	Se acceptă parțial în redacția stabilită de lege.
Pct.34 (37)	Titularul de licență este obligat să publice pe pagina sa electronică, planul anual de investiții detaliat pe proiecte de investiții ce urmează a fi realizat în anul respectiv, după	Comentariul GNF: Titularul de licență are dreptul să publice ceia ce a aprobat efectiv ANRE, nu alte materiale, pentru a evita oricare erori sau interpretări.	Nu se acceptă. Aceast fapt se subînțelege din text. Tirularul de licență publică planul de investiții după ce este aprobat de către ANRE.

	adoptarea Hotărârii Consiliului de administrație al Agenției.	“Titularul de licență este obligat să publice pe pagina sa electronică, în termen de 10 zile de la înștiințare, planul anual de investiții în formatul aprobat și expediat de ANRE titularului de licență, după adoptarea Hotărârii Consiliului de administrație al Agenției.”	
Pct.35 (38)	Titularul de licență este în drept să solicite Agenției modificarea planului anual de investiții aprobat. Pentru modificarea planului anual de investiții pentru anul curent, aprobat de Agenție, titularul de licență depune la Agenție o solicitare în acest sens. Solicitarea privind modificarea planului anual de investiții poate fi depusă la Agenție în perioada de până la 30 noiembrie.	Comentariul GNF: “În acest context nu este clar cum se va gestiona și executa o investiție total necesară ce poate surveni după 30 noiembrie din cauza deteriorării unei instalații ca urmare a unor factori externi”.	Nu se acceptă. A vedea pct. 48 în redacție nouă
Pct. 37 (40)	Agenția examinează solicitarea privind modificarea planului anual de investiții și aprobă Hotărârea privind modificarea planului anual de investiții în termen de 30 zile calendaristice cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult o lună. Un exemplar al Hotărârii respective se expediază titularului de licență în care se include valoarea totală a investițiilor modificate și valoarea investițiilor pe categorii de investiții.	Comentariul GNF: Considerăm că decizia de aprobare a modificărilor trebuie luată până la 15 decembrie a anului de implementare a planului de investiții, pentru a avea timp pentru efectuarea investiției respective. “Agenția examinează solicitarea privind modificarea planului anual de investiții și aprobă Hotărârea privind modificarea planului anual de investiții în termen de cel mult 15 zile calendaristice . Un exemplar al Hotărârii respective se expediază titularului de licență în care se include valoarea totală a investițiilor modificate și valoarea investițiilor pe categorii de investiții.”	Se acceptă parțial. Din textul pct. 40 se exclude textul: „cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult 30 de zile”.
Sectiunea 8	RAPORTUL PRIVIND REALIZAREA PLANULUI ANUAL DE INVESTIȚII	A schimba denumirea in “RAPORTUL PRIVIND INVESTIȚIILE DATE ÎN EXPLOATARE “	Nu se acceptă. A folosi terminologie unitară ca în Metodologiile tarifare.
Pct. 40 (42)	Titularul de licență prezintă anual Agenției, în termen de până la 30 aprilie, Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent	„31 martie” de substituit cu” 30 aprilie”. Comentariul GNF: Conform prevederilor proiectului de lege cu privire la energia electrică.	Nu se acceptă a se vedea redactia pct.42

<p>Pct. 41 (44)</p>	<p>Pentru fiecare obiect de investiții, inclus în Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, titularul de licență prezintă următoarele informații și date:</p> <p>k) categoria de investiții, denumirea și caracteristicile proiectelor de investiții.</p> <p>l) amplasarea proiectului de investiții, raionul, localitatea;</p> <p>m) investiții efectuate până la 31 decembrie a anului precedent, mii lei, fără TVA</p> <p>n) scopul și rezultatele proiectului de investiții: inclus în plan; realizat.</p> <p>o) investiții efectuate în anul (n) în proiectul de investiții: cantitatea - inclusă în plan, realizată; valoarea proiectului de investiții - inclusă în plan, realizată, mii lei, fără TVA;</p> <p>p) obiectul de investiții (puse în funcțiune): cantitatea - inclusă în plan, realizată; valoarea proiectului de investiții- inclusă în plan, realizată, mii lei, fără TVA; durata de utilizare, ani; numărul documentului, data, luna, anul recepției, numărul de inventar (în detalii);</p> <p>q) amortizarea, în mii lei: anuală, inclusă în plan, realizată; calculată din momentul recepției, realizată;</p> <p>r) cheltuielile medii anuale estimate de exploatare și de întreținere a proiectului de investiții: incluse în plan și realizate, mii lei;</p> <p>s) rentabilitatea medie anuală ce urmează a fi inclusă în tarif estimată prin utilizarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifului reglementat;</p> <p>t) valoarea efectelor economice medii anuale estimate, obținute în rezultatul realizării proiectului de investiții, în mii lei.</p> <p>La determinarea efectele economice medii anuale se ia în considerație, după caz,</p>	<p>De exclus lit. c)</p> <p>De exclus lit. d). Scopul planului se prezintă la nivel general deoarece pentru fiecare investiție efectul se măsoară în decurs de cel puțin un an de zile, dar în cazul când o investiție este dată în exploatare în luna noiembrie efectele se pot vedea abia în anul următor.)</p> <p>De exclus lit. e)</p> <p>De exclus <i>lit. f)</i>: (Comentariu GNF: Fiecare obiect poate avea mai multe facturi, acte etc);</p> <p>De exclus la lit. g) “anuală, inclusă în plan și realizată, valoarea proiectului de investiții” (Comentariu GNF: Această informație nu poate fi elaborată cu exactitate pot fi numai estimări și nu înțelegem la ce vor servi ele, evidenta contabilă ulterioară la întreprindere nu se duce pe fiecare obiect în parte.)</p> <p>Informația de la p. (i-h) poate fi prezentată în nota la raport, la nivel agregat.</p> <p>Lit h) de adăugat textul, în condițiile în care investiția este finanțată din donații și granturi.</p> <p><i>Lit. i)- nota de argumentare privind diferențele dintre valoarea investiției aprobate și cea efectiv dată în explatare.</i></p> <p>Comentariul GNF: Odată ce Agenția solicită această informație, în Regulament se cere a identifica cum va proceda Agenția în cazul devierilor, altminteri se introduce elementul de incertitudine și netransparență.</p> <p>Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere, ale efectelor economice și ale venitului net actualizat pentru proiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul.</p>	<p>A se vedea în ansamblu noua redacție a pct. 41.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>La lit. c). Informația despre localitate este necesar de indicat în scopul individualizării obiectului și a facilita verificarea realizării proiectului de investiții.</p> <p>Scopul realizării investiției este iminent de indicat, mai ales pentru investițiile necesare. De asemenea în baza scopului indicat se verifică executarea.</p> <p>Referitor la lit. e) a se vedea noua redacție a pct. 44.</p> <p>a) La lit. f). se modifică, și va avea următoarea redacție: obiectul de investiții (puse în funcțiune): cantitatea - inclusă în plan și realizată; valoarea proiectului de investiții - inclusă în plan și realizată, mii lei, fără TVA; durata de utilizare, ani; numărul documentelor, data, luna, anul recepției, numerele de inventar (în detalii);</p> <p>A se vedea modificarea pct. 19, lit. i)</p> <p>Lit. h), i), j) – nu se acceptă a vedea redacția nouă</p>
-------------------------	--	---	--

	<p>volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei;</p> <p>u) sursa de finanțare;</p> <p>v) nota de argumentare privind diferențele dintre valoarea investiției aprobate și cea efectiv înregistrată.</p>		<p>Lit. i) – nu se acceptă în cazul proiectelor multianuale nu avem investiții date în exploatare dar cheltuieli înregistrate.</p>
<p>Pct.44 (48)</p>	<p>Investițiile realizate în obiecte de investiții pentru restabilirea rețelelor electrice, termice și de gaze naturale, deteriorate în rezultatul calamităților naturale, se includ separat în Raportul privind realizarea planului anual de investiții. Realizarea acestor investiții se justifică separat de către titularul de licență, indicând zonele geografice și timpul când au avut loc calamitățile naturale respective și prezentând justificările necesare în acest sens. Investițiile realizate pentru restabilirea rețelelor termice în caz de avarii se includ separat în Raportul privind realizarea planului anual de investiții și se justifică separat de titularul de licență.</p>	<p>De substituit cuvântul „realizate” cu textul „date în exploatare”.</p> <p>Investițiile în cauză nu cad sub incidența investițiilor reglementate prin intermediul planului de investiții și se includ în tarif în anul următor anului dării în exploatare a</p>	<p>Nu se acceptă. Punctul 48 se modifică după cum urmează: „48. Investițiile realizate în obiecte de investiții pentru restabilirea rețelelor electrice, termice și de gaze naturale, deteriorate în rezultatul calamităților naturale, pentru executarea prescripțiilor organelor abilitate, cât și pentru soluționarea petițiilor consumatorilor în condițiile și termenele stabilite de regulamentele Agenției se includ separat în Raportul privind realizarea planului anual de investiții. Realizarea acestor investiții se justifică separat de către titularul de licență, indicând zonele geografice și timpul când au avut loc calamitățile naturale respective și prezentând justificările necesare.”</p> <p>Nu este formulată propunerea</p>

		obiectelor investiționale respective.	
Pct.49 (53)	Investițiile efectuate în conformitate cu planul anual de investiții, aprobat de Agenție, se includ la calcularea tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale, conform prevederilor metodologiilor respective de calculare a tarifelor reglementate.	De exclus alin. 2 Comentariul GNF: Considerăm că această prevedere este irealizabilă prin simplul fapt că la stabilirea costurilor pentru perioadele următoare oricum se analizează cheltuielile efective înregistrate de întreprindere, nu cele estimative, iar indicele de eficiență, care micșorează valoarea tarifului, ia în considerație aplicarea de investiții în sector.	Nu se acceptă. La calcularea tarifelor se utilizează date despre investițiile recepționate. (conform actelor normative).
Pct.51 (55)	La elaborarea planurilor anuale de investiții titularii de licență sunt obligați să prevadă că cel puțin 75 % din valoarea totală a proiectelor de investiții trebuie să fie destinată realizării proiectelor de investiții din categoriile A și B.	“75 %” de substituit cu “70 %”	Nu se acceptă.
		Având în vedere situații în care se cer investiții neplanificate (realizarea prescripțiilor Inspectoratului energetic de stat, înlăturarea devierilor nivelului de tensiune la solicitarea consumatorilor conform regulamentului de calitate etc.), se cere ca prin acest Regulament să fi permis dreptului de depășire a investițiilor inițiale planificate, cu cel puțin 5-10%. Ca exemplu conform Regulamentului de Calitate p.22 Solicitări ale consumatorilor finali, privind abaterea admisibilă a tensiunii, operatorul rețelei de distribuție este obligat în termen de maxim 60 zile să rezolve cazul, efectuând investiția majorând secțiunea conductoarelor, instalării unui transformator cu putere mai mare etc. Dar conform acestui regulament operatorul este obligat să informeze ANRE, ce va răspunde în 30 zile cu posibilitatea extinderii termenului, adică din start se creează situația în care termenii stabiliți în Regulament nu pot fi respectați.	Nu se acceptă. A vedea pct. 46.

ÎS “Moldelectrica”

<p>Pct.32 (35)</p>	<p>Planul anual de investiții se aprobă, pe categoriile de investiții conform punctului 11, prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției, care se publică pe pagina electronică a Agenției. Copia Hotărârii respective, în care se include valoarea totală a investițiilor aprobate, iar în anexă valoarea investițiilor pe categorii de investiții, se expediază titularului de licență.</p>	<p>De specificat care investiții vor fi aprobate de ANRE (anuale sau valoarea totală a investiției multianuale). La fel se dorește ca în anexa expediată titularilor de licență să fie clar indicat unde au fost operate modificări per fiecare obiect de investiție și nu doar pe categorie, ori aceasta va fi menționat în nota suplimentară despre care se vorbește în p.33 (Pot apărea divergențe și neînțelegeri în cazul aprobării investițiilor multianuale, astfel încât ar fi oportun de indicat în hotărâre și despre acceptarea investițiilor multianuale, inclusiv cu posibila prezentare a sumei investiției);</p>	<p>Nu se acceptă. Regulamentul se referă la aprobarea investițiilor anuale.</p>
<p>Pct.40 (42)</p>	<p>Titularul de licență prezintă anual Agenției, în termen de până la 31 martie, Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, în care se reflectă numai proiectele de investiții prevăzute în planul de investiții aprobat și obiectele de investiții realizate efectiv și date în exploatare din planul anual de investiții, aprobat de Agenție. Raportul este însoțit de o notă informativă privind realizarea planului anual de investiții, inclusiv obiectivele realizate și în mod obligatoriu calculele impactului investițiilor realizate asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale.</p>	<p>De exclus sintagma „... <i>din planul anual de investiții, aprobat de Agenție</i>”.</p> <p>În rapoarte cu certitudine pot exista și investiții care la momentul atât planificării, cât și după 30 noiembrie nu vor putea fi identificate, de exemplu reparațiile capitale a utilajelor care după executare sunt calificate de documentele contabile ca investiții, dar nu cheltuieli de exploatare, astfel cum a fost planificat. În acest context, în pofida excluderii punctul prin care era categoric menționat că investițiile neindicate în plan și aprobate de ANRE nu vor fi acceptate la raportare, existența sintagmei propuse spre excludere, denotă faptul prezentării obligatorii doar a investițiilor aprobate de Agenție, ceea ce poate conduce la divergențe în cazul interpretării raportului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p>
<p>Pct.41 (44)</p>	<p>Pentru fiecare obiect de investiții, inclus în Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, titularul de licență prezintă următoarele informații și date: a) categoria de investiții, denumirea și</p>	<p>Atât în ultimul abzaț, cât și în p.41 în întregime nu este cu certitudine clar dacă indicatorii economici, reflectați în planul pentru investițiile eficiente, sunt obligatorii în Raport și pentru investițiile necesare și</p>	<p>Se acceptă parțial, a vedea nota la anexa 2</p>

	<p>caracteristicile proiectelor de investiții.</p> <p>b) amplasarea proiectului de investiții, raionul, localitatea;</p> <p>c) investiții efectuate până la 31 decembrie a anului precedent, mii lei, fără TVA</p> <p>d) scopul și rezultatele proiectului de investiții: inclus în plan; realizat.</p> <p>e) investiții efectuate în anul (n) în proiectul de investiții: cantitatea - inclusă în plan, realizată; valoarea proiectului de investiții - inclusă în plan, realizată, mii lei, fără TVA;</p> <p>f) obiectul de investiții (puse în funcțiune): cantitatea - inclusă în plan, realizată; valoarea proiectului de investiții- inclusă în plan, realizată, mii lei, fără TVA; durata de utilizare, ani; numărul documentului, data, luna, anul recepției, numărul de inventar (în detalii);</p> <p>etc.</p>	<p>obligatorii (Este oportun să fie menționat că raportarea se face prin analogie cu și p.16 unde este bine și explicit prezentat).</p>	
„Red-Nord” SA			
<p>pct.19 (22)</p>	<p>Proiectele de investiții din Categoria A, care se demonstrează că sunt investiții eficiente se includ în planul anual de investiții fără o evaluare suplimentară.</p> <p>Dacă titularul de licență nu poate demonstra că proiectele de investiții din Categoria A, sunt investiții eficiente, acestea se includ în planul anual de investiții, doar după ce se demonstrează că sunt investiții necesare sau obligatorii.</p>	<p>De exclus.</p>	<p>Nu este argumentat.</p>
<p>Pct. 20 (23)</p>	<p>Proiectele de investiții din Categoria B, se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează că sunt investiții necesare sau obligatorii.</p> <p>În cazul în care titularul de licență nu poate demonstra că proiectul de investiții din</p>	<p>Propune la punct.20 după cuvântul „Categoria” de completat cu litera “ A și”.</p> <p>La rîndul său de exclus după cuvântul „necesare” cuvântul „sau”, după cuvântul „obligatorii” de completat cu sintagma „sau</p>	<p>Nu se acceptă. Investițiile date se clasifică separat pe categorii, cu criterii de evaluare conform secțiunea 5.</p> <p>Investițiile eficiente sunt incluse în proiect fără evaluare suplimentară.</p>

	Categoria A sau B, constituie o investiție necesară sau obligatorie, conform punctului 18 din prezentul Regulament, atunci proiectul respectiv de investiții nu se include în planul anual de investiții.	eficiente”	
pct. 23 (26)	1. Pentru proiectele de investiții din categoria D titularul de licență argumentează necesitatea realizării proiectului de investiții prin asigurarea fiabilității funcționării sistemului electroenergetic, sistemului de gaze naturale, sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și respectiv asigurarea securității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice și a gazelor naturale consumatorilor și prezintă o descriere a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiției respectiv la parametri tehnici solicitați. Echipamentele de măsurare comercială ce urmează să fie implementate se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că proiectele de investiții privind înlocuirea sau creșterea performanțelor echipamentelor de măsurare sunt investiții obligatorii stabilite prin lege. În celelalte cazuri titularul de licență urmează să demonstreze eficiența economică a realizării proiectelor de investiții în echipamente de măsurare comerciale.	La pct. 23 în penultima frază după cuvântul „măsurare” de exclus cuvântul „comercială”.	Nu se acceptă. Legea prevede obligatia efectuării investițiilor în contoare comerciale.
pct.24 (27)	Proiectele de investiții din Categoria E se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că aceste proiecte de investiții sunt necesare și/sau eficiente. În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt investiții eficiente. În cazul în care sunt închiriate spații, utilizate de către titularul de	La pct.24 după cuvântul „necesare” de completat cu cuvântul „obligatorii”.	Nu se acceptă. Toate categoriile de investiții care se demonstrează a fi obligatorii conform actelor normative, în vigoare, se includ în planurile de investiții.

	<p>licență, se vor compara cu costurile de închiriere a spațiului respectiv și dacă suma dintre valoarea deprecierei anuale estimate a investiției, și valoarea rentabilității anuale estimate și costurile de exploatare anuale estimate ale noii clădiri administrative este mai mică decât cheltuielile anuale pentru chirie, atunci proiectul de investiții se acceptă. În caz contrar construcția clădirii administrative nu se acceptă.</p>		
pct.25 (28)	<p>Proiectele de investiții din Categoria F se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că aceste proiecte de investiții sunt necesare și/sau eficiente. Performanțele tehnicii de calcul și a echipamentului de tele- radio comunicații ce urmează a fi procurat trebuie să satisfacă necesitățile obiective ale titularului de licență în scopul desfășurării activității reglementate. În cazul în care titularul de licență nu demonstrează că tehnica de calcul, echipamentul de tele- radio comunicații este necesar în scopul desfășurării eficiente a activității reglementate la cheltuieli minime sau se demonstrează că fără echipamentul respectiv titularul de licență poate desfășura activitatea reglementată în mod normal, atunci astfel de proiecte de investiții nu se includ în planul anual de investiții. Pentru orice proiect de investiții în tehnică de calcul și echipament de tele-radio comunicații, care nu au fost disponibile la titularul de licență anterior și titularul de licență consideră că sunt necesare în activitatea desfășurată, el urmează să demonstreze eficiența acestor investiții. În caz contrar proiectele de investiții respective nu se includ în planul anual de investiții.</p>	<p>La pct.25 în penultima frază de exclus cuvântul „consideră” și de completat cu sintagma „trebuie să demonstreze”, după cuvântul „necesare” de completat cu sintagma “obligatorii sau eficiente”, iar textul “el urmează să demonstreze eficiența acestor investiții” de exclus .</p>	<p>Se acceptă parțial. Se acceptă cuvântul „demonstrează”</p>
pct.41	<p>Pentru fiecare obiect de investiții, inclus în</p>	<p>de exclus lit. l)</p>	<p>Nu se acceptă. Abaterile de la plan trebuie</p>

(44)	Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, titularul de licență prezintă următoarele informații și date: l) nota de argumentare privind diferențele dintre valoarea investiției aprobate și cea efectiv înregistrată.		justificate. Se încalca principiul transparenței și a cheltuielilor justificate
pct.42	În cazul diferențelor dintre valoarea investiției în proiectele de investiții aprobate și valoarea investiției efectiv înregistrată, titularul de licență prezintă argumentele care au dus la apariția acestor diferențe.	La pct.42 se propune de exclus sintagma “în cazul diferențelor” și de completat cu “se acceptă diferențele”, iar după cuvântul înregistrată de pus semnul de punctuație „.” și de început o nouă propoziție cu sintagma „În aceste cazuri”. Concomitent de cpmpletat acest punct cu următorul text “Titularul de licență prezintă calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale de exploatare și de întreținere, ale efectelor economice și ale venitului net actualizat pentru proiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale de calcul”.	Nu se acceptă.
pct.50 (54)	În cazul în care la justificarea planurilor anuale de investiții, titularii de licențe indică, că în urma realizării proiectelor de investiții se reduc cheltuielile de întreținere și exploatare, cheltuielile cu personalul, cheltuielile materiale, cheltuielile de distribuție și administrative, atunci la stabilirea costurilor de bază pentru următoarea perioadă de reglementare acestea vor fi diminuate cu valoarea reducerii de cheltuieli indicată la argumentarea proiectului de investiții.	Se propune de exclus pct.50	Nu se acceptă. Pct. 54 a fost modificat și va avea următorul conținut: „În cazul în care la justificarea planurilor anuale de investiții, titularii de licențe indică că în urma realizării proiectelor de investiții se reduc cheltuielile de întreținere și exploatare, cheltuielile cu personalul, cheltuielile materiale, cheltuielile de distribuție și administrative, atunci la stabilirea costurilor de bază pentru următoarea perioadă de reglementare acestea vor fi diminuate cu valoarea reducerii de cheltuieli indicată la argumentarea proiectului de investiții.”
SA „Apă-Canal Chișinău”			

		<p>Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr.92 din 29.05.2014, nu prevede dreptul agenției de a elabora și aproba astfel de regulamente pentru sectorul termoelectric.</p> <p>Conform art.45 alin.(2) lit. d) din Legea nominalizată, principiile efectuării investițiilor și modul de recuperare a acestora prin intermediul tarifelor se prevăd în metodologiile tarifare, aprobate de Agenție.</p> <p>Reieșind din cele expuse propunem, ca din tot textul proiectului de Regulament, să fie excluse cuvintele „energiei termice”, „energia termică”, „sectorul termoelectric” și „cogenerare de înaltă eficiență”.</p>	<p>Nu se accepta. <u>Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul energetic</u>, a fost elaborat de către Agenție inclusiv pentru sectorul termoelectric, <u>întru realizarea obiectivului general stabilit expres la art. 6 alin. (3), lit. a) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în vederea asigurării unui cadru legal favorabil pentru efectuarea de investiții în sisteme centralizate de alimentare cu energie termică, inclusiv pentru modernizarea instalațiilor de producere a energiei termice și extinderea rețelelor termice.</u></p> <p>Este de relevat, că sectorul termoelectric este unul integral reglementat, iar instituția responsabilă de reglementarea acestuia, potrivit art. 9, alin. (1) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.</p> <p>În acest context, menționăm că în virtutea art. 9, alin. (2), lit. h), lit. m) din Legii nr. 92 din 29.05.2014, Agenția supraveghează, promovează, asigură transparența și monitorizează competitivitatea sectorului termoelectric; supraveghează activitățile comerciale ale titularilor de licențe, precum și calitatea serviciilor prestate de către aceștia.</p> <p>Pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor sale, potrivit art. 9, alin. (4), lit. f) și lit g) al Legii nr. 92 din 29.05.2014, Agenția are dreptul <u>să aprobe acte normative, inclusiv regulamente</u>, pentru reglementarea raporturilor juridice între producători, distribuitori, furnizori și consumatori; să adopte hotărâri și să emită decizii în limitele competențelor prevăzute de prezenta lege.</p>
--	--	--	--

Relevante în acest context, sunt prevederile art. 21, alin. (2), lit. d) și lit. j) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 potrivit cărora, titularii de licență din sectorul termoeenergetic sînt obligați să prezinte Agenției spre aprobare, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an și raportul privind investițiile efectuate în anul precedent, precum și rapoarte cu privire la activitatea desfășurată în corespundere cu criteriile, procedurile și termenele-limită stabilite, precum și alte informații solicitate de Agenție conform prezentei legi.

Aceleași prevederi se regăsesc la art. 36 alin. (2), lit. g) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 în conformitate cu care, una din obligațiile de bază ale distribuitorilor de energie termică, este prezentarea spre aprobare Agenției, în termenele stabilite, planul de investiții pentru următorul an.

Raționamentele întreprinderii S.A „Termoelectrica”, precum că *”doar în Metodologia tarifară se va menționa principiul efectuării investițiilor în sectorul termoeenergetic și modul de recuperare a acestora prin intermediul tarifului”*, sunt consolidate pe o interpretare eronată a prevederilor art. 45 al Legii nr. 92 din 29.05.2014, or, norma legală respectivă se rezumă la **reglementarea tarifelor** în sectorul termoeenergetic.

Precizăm că *Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul energetic și Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor* – instituie norme de drept distincte care se completează reciproc.

			Regulamentul stabilind <i>procedura de planificare a investițiilor</i> în sectoarele energetice reglementate de Agenție (implicit sectorul termoeenergetic), iar Metodologia – <i>modul de recuperare a acestora prin tarif</i> .
SRL”Cahul-Gaz”			
		Susține proiectul fără obiecții.	
SA „CET-Nord”			
		Susține proiectul fără obiecții . SA „CET-Nord” solicită, să fie atribuite, investițiile efectuate prin împrumut de la băncile internaționale, la clasificarea categoriilor necesare, cu procedurile necesare prin prezentarea planului și a raportului.	Nu se acceptă , a se indica la sursa de finantare investitiile care provin din împrumuturi
		SRL „Cimișlia-Gaz ”	
pct.18, alin.(1) (21)	Proiectele de investiții incluse de titularul de licență în planul anual de investiții sunt evaluate în baza următoarelor criterii: 1)necesitatea; evaluarea proiectului în baza criteriului de <i>necesitate</i> prevede demonstrarea de către titularul de licență a influenței proiectului de investiții asupra fiabilității și securității în funcționarea sistemului, a continuității furnizării gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice	Se propune a fi omisă fraza din p.18 alin. (1) ”inclusiv analiza tehnică a proiectului de investiții prin care se demonstrează că parametrii tehnici sunt suficienți și necesari întru atingerea obiectivului stabilit la necesitatea realizării proiectului de investiții”.	Nu se acceptă , deoarece, în cazul în care ANRE va solicita titularului de licență, argumentările care au stat la baza includerii în Planul de investiții a proiectului de investiții respectiv, ultimul trebuie să posede de această analiză, în scopul evitării situațiilor când sunt incluse în plan bunuri cu caracteristici tehnice mai mari, care nu sunt necesare și duc doar la majorarea costurilor.

	consumatorilor și îndeplinirii de către titularii de licență a obligațiilor stabilite de lege, inclusiv analiza tehnică a proiectului de investiții prin care se demonstrează că parametrii tehnici sunt suficienți și necesari întru atingerea obiectivului stabilit la necesitatea realizării proiectului de investiții;		
pct.15, lit. h) (18)	Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca obligatoriu și/sau necesar, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare: h) investiții efectuate până la situația din 31 decembrie al anului (n-1): cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;	Se propune de concretizat și de schimbat textul punctul 15 h) cu următorul text: investiții în curs de desfășurare , efectuate până la situația din 31 decembrie: cantitate; valoare, mii lei, fără TVA;	Se acceptă parțial. A vedea redacția pct. 18
pct.16, lit. l) (19)	16) Pentru fiecare proiect de investiții, evaluat ca eficient, inclus în planul anual de investiții, titularul de licență stabilește următoarele informații și date, care sunt parte componentă a planului anual de investiții, prezentat Agenției spre aprobare: l) valoarea efectelor economice medii anuale estimate, care se obțin pe durata de utilizare a obiectului de investiții. La determinarea efectele economice medii anuale estimate se ia în considerație, după caz, volumul/cantitatea și respectiv contravaloarea serviciilor de transport, de distribuție a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice ce vor fi livrate consumatorilor finali, în funcție de numărul consumatorilor noi și de consumul mediu al gazelor naturale, al energiei electrice, al energiei termice din anul precedent, pe categorii de consumatori, îmbunătățirea calității serviciilor prestate, reducerea	Pentru determinarea costurilor medii anuale de exploatare și întreținere a obiectelor de investiții necesită Metodologia de calcul.	Se acceptă parțial. A vedea pct. 19, unde este indicată modalitatea de calculare a efectelor economice anuale estimate. S-a exclus VNA.

	<p>cheltuielilor de exploatare și de întreținere, reducerea pierderilor în rețele, reducerea cheltuielilor cu personalul, reducerea cheltuielilor cu combustibilul utilizat etc., mii lei; Titularul de licență prezintă calculul efectelor economice venitul net actualizat (în continuare VNA), obținut în rezultatul realizării proiectului de investiții, determinat la momentul recepției obiectului de investiții, mii lei. Rata de actualizare utilizată la determinarea valorii VNA este egală cu valoarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifelor reglementate. Titularul de licență prezintă datele incluse în calcul la determinarea VNA.</p> <p>Venitul net actualizat (VNA) reprezintă diferența dintre suma veniturilor nete anuale actualizate obținute pe durata de utilizare a imobilizării corporale și/sau necorporale și valoarea investiției, care se determină conform formulei: $VNA = \sum_{t=1}^{t_n} VN_t \times (1+i)^{-t} - I,$</p>		
pct.21 (24)	<p>În cazul în care titularul de licență argumentează necesitatea realizării proiectului de investiții din Categoria A sau B prin asigurarea fiabilității funcționării sistemului electroenergetic, sistemului de gaze naturale, sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și respectiv asigurarea securității și continuității furnizării energiei electrice, energiei termice și a gazelor naturale consumatorilor, atunci titularul de licență prezintă o evaluare a posibilelor consecințe ce pot surveni în cazul nerealizării proiectului de investiții respectiv la parametri tehnici solicitați.</p>	<p>Consideră, că punctual 21 este valabil numai pentru proiectele de investiții din categoria "B".</p>	<p>Nu se acceptă. Evaluare a posibilelor consecințe poate fi demonstrată la ambele categorii.</p>
pct.22	<p>Pentru proiectele de investiții din Categoria C</p>	<p>Criteriul de bază pentru obiectele din</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

(25)	<p>titularul de licență este obligat să prezinte calculele efectelor de la reducerea consumului de combustibil și respectiv a costurilor și îmbunătățirea altor caracteristici ale mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, utilajelor mecanice ce se preconizează a fi procurate în raport cu utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, utilajelor mecanice existente. Mijloacele de transport, mașinile și mecanismele, utilajele mecanice ce urmează a fi procurate trebuie să satisfacă necesitățile minime și obiective ale titularului de licență pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu în termenele stabilite de lege și condițiile licenței.</p> <p>Investițiile în procurarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, utilajelor mecanice, se acceptă și se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează că sunt investiții eficiente și/sau necesare.</p>	<p>categoria C (p.22) poate fi doar expirarea termenului de exploatare și securitatea muncii a personalului, deoarece:</p> <ul style="list-style-type: none"> -costurile oricaror mecanizme la fabricare din an în an doar cresc (rata inflației anuale, aplicarea tehnologiilor avansate la fabricare, etc.); -costurile la exploatare după expirarea termenului de exploatare se măresc; -pentru deservirea tehnică sunt înreprinderi specializate pentru orice mecanizme, cea ce deasemenea contribuie la majorarea costurilor de întreținere. <p>Se cere precizare a expresiei: un mecanism “<i>trebuie să satisfacă necesitățile minime</i>”- este marca, sau modelul, sau producătorul, sau destinația, sau consumul de combustibil, sau prețul?</p>	<p>Necesitățile “minime” reprezintă necesități strict necesare.</p>
pct.24 (27)	<p>Proiectele de investiții din <i>Categoria E</i> se includ în planul anual de investiții numai în cazul în care se demonstrează că aceste proiecte de investiții sunt necesare și/sau eficiente, obligatorii. În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt investiții eficiente. În cazul în care sunt închiriate spații, utilizate de către titularul de licență, se vor compara cu costurile de închiriere a spațiului respectiv și dacă suma dintre valoarea deprecierii anuale estimate a investiției, și valoarea rentabilității anuale estimate și costurile de exploatare anuale estimate ale noii clădiri administrative este mai mică decât cheltuielile anuale pentru</p>	<p>Redacția propusă pentru p.24 în cazul construcțiilor administrative noi nu indică criteriile de demonstrare a eficienței acestor investiții. Propun ca starea tehnică a clădirilor existente și termenul lor de exploatare să fie criteriile de baza la includerea în planul de investiții.</p>	<p>Nu se acceptă. În cazul construcției noilor clădiri administrative titularul de licență urmează să demonstreze că aceste proiecte de investiții sunt eficiente, din motivul costurilor esențiale ale acestora.</p>

	chirie, atunci proiectul de investiții se acceptă. În caz contrar construcția clădirii administrative nu se acceptă.		
pct.26 (29)	Proiectele de investiții din Categoria G, care sunt obligatorii în conformitate cu legea se includ în planul anual de investiții. Proiectele de investiții în immobilizări necorporale, care nu sunt obligatorii conform legii, pot fi incluse în planul anual de investiții, numai în cazul în care se demonstrează că astfel de proiecte de investiții sunt investiții eficiente.	La p.26 se cere nominalizarea immobilizărilor necorporale, care sunt obligatorii conform legii. Deoarece (în special programele informaționale) sunt de obicei produse ale tehnologiilor informaționale, care nu existau până în prezent evident lipsește baza pentru calcularea eficienței investițiilor date. <i>Totodată SA "Moldovagaz"</i> avînd parteneri străini necesită implementarea investițiilor immobilizărilor necorporale pentru a satisface cerințelor companiilor internaționale, conform legislației nu numai din țară, dar și internaționale.	Nu este clară propunerea.
SRL „Chișinău gaz”			
Pct. 13 (14)	Planul anual de investiții pentru anul următor, în care se includ toate proiectele de investiții pe care titularul de licență planifică să le realizeze în anul calendaristic următor, însoțit de o notă informativă privind obiectivele acestuia, sursa de finanțare și în mod obligatoriu calculele impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale, se prezintă anual Agenției.	Referitor la <i>calculele impactului planului anual de investiții asupra tarifelor reglementate la energia electrică, la energia termică și la gazele naturale</i> solicităm specificarea modalității practice de efectuare a acestor calcule, inclusiv a formulelor și/sau formularelor de completare	Se accepta partial. Va fi indicata formula.
Pct. 16 (18)	Venitul net actualizat (VNA) reprezintă diferența dintre suma veniturilor nete anuale actualizate, obținute pe durata de utilizare a immobilizării corporale și/sau necorporale și valoarea investiției, care se determină conform formulei: $VNA = \sum_{t=1}^{t_u} VN_t \times (1+i)^{-t}$, unde:	Constatăm că <i>i</i> – rata de actualizare este o variabilă ce contribuie la incertitudinea estimării VNA. Considerăm necesar de a specifica mărimea concretă a valorii lui <i>i</i> – rata de actualizare “Calculele detaliate ale cheltuielilor medii anuale estimate de exploatare și de întreținere, ale efectelor economice și ale venitului net actualizat pentru proiectele de investiții respective, inclusiv datele inițiale	Se accepta parțial. Criteriul VNA a fost exclus

	<p>VN_t - venitul net anual ce se va obține în anul „t” al duratei de utilizare, determinat ca diferența dintre efectele economice obținute anual în rezultatul realizării obiectului de investiții și cheltuielile totale suportate în anul respectiv și care urmează a fi incluse în tariful reglementat;</p> <p>I – valoarea investiției determinată la data recepției;</p> <p>i – rata de actualizare, valoarea căreia este egală cu valoarea ratei de rentabilitate luată în calcul la determinarea tarifelor reglementate.</p>	<p>de calcul” reprezintă o formulare generală, respectiv considerăm necesar fie excluderea acestui punct, fie recomandarea unor formule și/sau formulare de calcul și prezentare .</p>	
<p>Pct. 19 (22)</p>	<p>Proiectele de investiții din Categoria A, care se demonstrează că sunt investiții eficiente se includ în planul anual de investiții fără o evaluare suplimentară.</p> <p>Dacă titularul de licență nu poate demonstra că proiectele de investiții din Categoria A, sunt investiții eficiente, acestea se includ în planul anual de investiții, doar după ce se demonstrează că sunt investiții necesare sau obligatorii.</p>	<p>Cu referire la demonstrarea necesității investițiilor din categoria A, constatăm lipsa anumitor criterii specifice de conformitate, care ar servi drept repere în procesul decizional, întru evitarea argumentărilor interpretabile sau a unei evaluări subiective. Totodată, din text reiese că titularul de licență poate veni cu inițiativa unei investiții, urmare unei constatări a eficienței acesteia. Pe de altă parte, prin formularea „Dacă titularul de licență nu poate demonstra că proiectele de investiții din Categoria A, sunt investiții eficiente, acestea se includ în planul anual de investiții, doar după ce se demonstrează că sunt investiții necesare sau obligatorii” se condiționează ordinea criteriilor de evaluare a proiectelor din această categorie.</p> <p>Propunem redacția textului după cum urmează:</p> <p>„Proiectele de investiții din Categoria A se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează necesitatea, și/sau obligativitatea, și /sau eficiența acestor proiecte”</p>	<p>Nu se acceptă.</p>
<p>Pct.</p>		<p>Propunem simplificarea procedurii</p>	<p>Nu se acceptă . In regulament este indicat</p>

<p>19,20,21,22, 23, 24, 25, 26, 27, 28</p> <p>(21-31)</p>		<p>examinării proiectelor investiționale prin admiterea aplicării tuturor criteriilor la toate categoriile proiectelor, fără a condiționa aplicarea unui criteriu în dependență de conformarea la alt criteriu, respectiv propunem textul:</p> <p>„Proiectele de investiții din Categoria A, B, C, D, E, F, G, H se includ în planul anual de investiții după ce se demonstrează necesitatea, și/sau obligativitatea, și /sau eficiența acestor proiecte”. Aceasta deoarece, în principiu, criteriile de necesitate, obligativitate și eficiență nu reies unul din altul, respectiv, în dependență de proiectul investițional, titularul de licență se va conforma fie cerințelor legale, fie interesului economic.</p>	<p>pentru fiecare categorie în parte care sunt criteriile de evaluare, și condițiile în care un proiect de investiții se include în planul anual de investiții.</p>
<p>Pct. 31 (34)</p>	<p>Agenția va aproba planul anual de investiții pentru anul calendaristic următor, până la data de 31 decembrie, cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult o lună. Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan, în cazul în care:</p> <p>a) planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții nu corespund cerințelor prezentului Regulament;</p> <p>b) proiectele de investiții nu țin de activitatea reglementată.</p>	<p>Propunem înlocuirea textului „ Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan, în cazul în care:” cu textul „Agenția nu acceptă proiectele de investiții, incluse în plan, în cazul în care:”, pentru a evita interpretările referitor la respingerea întregului plan de investiții sau doar a unor proiecte concrete.</p>	<p>Nu se acceptă. Prevedere similară există și în metodologiile tarifere.</p>
<p>Pct. 33 (35)</p>	<p>Pentru fiecare proiect de investiții, neacceptat în planul anual de investiții, Agenția prezintă, titularului de licență, prin scrisoare de însoțire, justificarea succintă a neacceptării, conform prevederilor prezentului Regulament.</p>	<p>Propunem înlocuirea textului „justificarea succintă a neacceptării” cu textul „justificarea argumentată a neacceptării”, pentru a conștientiza titularul de licență referitor la domeniile concrete în care necesită să fie aduse argumente suplimentare.</p>	<p>Nu se acceptă. Titularul de licență are sarcina de a demonstra ca proiectele de investiții incluse în plan corespund criteriilor de evaluare indicate în secțiunea 5.</p>
<p>Pct. 39 (40)</p>	<p>În cazul în care nu se acceptă modificarea planului anual de investiții, Agenția va emite</p>	<p>Propunem înlocuirea textului „justificarea succintă a neacceptării” cu textul</p>	<p>Nu se acceptă. Titularul de licență are sarcina de a demonstra ca proiectele de investiții</p>

	o Hotărâre în acest sens și va informa prin scrisoare titularul de licență despre refuzul modificării planului anual de investiții, însoțit de o justificare succintă a propunerilor de modificare neacceptate.	„justificarea argumentată a neacceptării”, pentru a conștientiza titularul de licență referitor la domeniile concrete în care necesită să fie aduse argumente suplimentare.	incluse în plan corespund criteriilor de evaluare indicate în secțiunea 5.
--	---	---	--

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică

Pct.- 3-7		<p>Pct. 3 “Planul anual de investiții se elaborează de către titularul de licență, în baza planurilor de dezvoltare sau de perspectivă, ținând cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură a imobilizărilor existente, cât și de obligațiile titularului de licență de a desfășura activitatea reglementată, la costuri minime și eficiență maximă.”</p> <p>Pct. 4 “Planurile de dezvoltare sau de perspectivă se elaborează de titularii de licență în conformitate cu legea.</p> <p>Pct. 5 Titularii de licență pentru transportul energiei electrice și transportul gazelor naturale, în termen de 6 luni, de la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, vor elabora și prezenta Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, în continuare Agenție, planurile de dezvoltare pentru următorii 10 ani.</p> <p>Pct. 6 Titularii de licență pentru distribuția energiei electrice, distribuția gazelor naturale, distribuția energiei termice, inclusiv producătorul care deține centrală electrică de termoficare în regim de cogenerare, centrale termice, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, vor elabora și prezenta Agenției planurile de dezvoltare sau de perspectivă pentru</p>	Odată cu intrarea în vigoare a noii Legi cu privire la energia electrică nr. 107 din 23.05.2016 și a Legii cu privire la gazele naturale nr. 108 din 23.05.2016 (<i>Monitorul Oficial, 2016, nr. 193 – 203, art. nr. 413, 415</i>) a apărut necesitatea introducerii unor completări în textul Proiectului, în vederea punerii în aplicare a prevederilor legale referitoare la planurile de dezvoltare în baza cărora vor fi elaborate planurile anuale de investiții.
------------------	--	---	---

		următorii 3 ani. Pct. 7 Planurile de dezvoltare sau de perspectivă vor fi examinate în conformitate cu legea și aprobate de Agenție, în termen de 3 luni de la data prezentării.”	
Pct.15	Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul electroenergetic prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termenul prevăzut de Legea cu privire la energia electrică. Titularul de licență, care desfășoară activitatea în sectorul de gaze naturale prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termenul prevăzut de Legea cu privire la gazele naturale. Titularii de licență, care desfășoară activitatea în sectorul termoenergetic, inclusiv producătorul care deține centrală electrică de termoficare, prezintă planul anual de investiții pentru anul următor în termen de până la 30 noiembrie.	Planurile anuale de investiții se prezintă Agenției pentru aprobare după cum urmează: - până la 30 septembrie de către titularii de licență pentru transportul energiei electrice, pentru transportul și distribuția gazelor naturale; - până la 31 octombrie de către titularii de licență pentru distribuția energiei electrice; - până la 30 noiembrie de către titularii de licență pentru distribuția energiei termice, inclusiv producătorul care deține centrală electrică de termoficare și centralele termice.	In contextul noilor Legi nr. 107 din 23.05.2016 si nr. 108 din 23.06.2016 au fost introdusi termenii de prezentare a planurilor de investitii catre Agentie.
Pct.34	<p>Agenția va aproba planul anual de investiții pentru anul calendaristic următor, până la data de <i>31 decembrie</i>, cu posibilitatea extinderii termenului cu cel mult <i>o lună</i>. Agenția nu acceptă planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții, incluse în plan, în cazul în care:</p> <p>a) planul anual de investiții sau unele proiecte de investiții nu corespund cerințelor prezentului Regulament;</p> <p>b) proiectele de investiții nu țin de activitatea reglementată.</p>	<p>Agenția va aproba planul anual de investiții, prezentat de titularul de licență, după cum urmează:</p> <p>- până la 30 noiembrie pentru transportul energiei electrice, pentru transportul și distribuția gazelor naturale, cu posibilitatea extinderii termenului de examinare cu cel mult o lună;</p> <p>- până la 31 decembrie pentru distribuția energiei electrice, cu posibilitatea extinderii termenului de examinare cu cel mult o lună,</p> <p>- până la 31 decembrie pentru distribuția energiei termice, inclusiv producătorul care deține centrală electrică de termoficare și centralele termice;</p>	Prin noile Legi nr. 107 din 23.05.2016 si nr. 108 din 23.06.2016 au fost introdusi termenii de aprobare a planurilor de investitii de catre Agentie.
Pct. 42	Titularul de licență prezintă anual Agenției, în	Titularul de licență prezintă anual Agenției,	Legea prevede termeni expresi in care titularul

	<p>termen de până la <i>31 martie</i> dacă legea nu prevede alt termen, Raportul privind realizarea planului anual de investiții pentru anul precedent, în care se reflectă numai proiectele de investiții prevăzute în planul anual de investiții aprobat și obiectele de investiții realizate efectiv și date în exploatare.</p>	<p>raportul privind realizarea planului de dezvoltare/perspectivă și a planului de investiții pentru anul precedent. Termenul de prezentare a rapoartelor sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - până la 31 martie pentru transportul energiei electrice; - până la 30 aprilie pentru transportul și distribuția gazelor naturale, pentru distribuția energiei electrice, pentru distribuția energiei termice, inclusiv producătorul care deține centrală electrică de termoficare și centralelor termice; 	<p>de licența prezintă la Agenție raportul privind realizarea planului de investiții pentru anul precedent.</p>
Pct.42		<p>În situația în care valoarea realizată a unei investiții depășește valoarea aprobată de Agenție în planul anual de investiții, Agenția va recunoaște în scopuri tarifare valoarea investiției aprobate, ținând cont de indicele prețului de consum pentru Republica Moldova în anul respectiv, cât și de documentele justificative corespunzătoare.</p>	<p>Este stabilit modalitatea de acceptare în scopuri tarifare a investițiilor care depășesc valoarea aprobată de Agenție în planul anual de investiții.</p>
Pct. 47.		<p>Agenția nu aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de titularul de licență care nu corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție.</p>	<p>Legea prevede expres așa restricții. Conform prevederilor legale. De exemplu art.42 alin (12) din Legea cu privire la gazele naturale nr.108/27.05.2016</p>